

క్రోధననామ సంవత్సరము: భాద్రపద మాసములు

సంపుటి 17 SEPTEMBER 1985 సంచిక 12

సంపాదకులు :
విద్వాన్ శ్రీ ఘూళి కృష్ణమూర్తి
ఆచార్యులు

ప్రకాశకులు :
కె. సుబ్బారావు, అడిగ
అధ్యక్షులు
శ్రీ రాఘవేంద్రస్వామి వృందావన సమితి
హైదరాబాదు.

సంవత్సర చందా రు. 5-00
విడిప్రతిక : 50 పైసలు
శ్రీరాఘవేంద్రస్వామి వృందావన సమితి
మరియు
అఖిల భారత మాధ్వ మహామండలి,
బాగ్‌లింగంపల్లి, హైదరాబాదు-27
ఫోన్ : 65333

ఋుగ్వేద ఆబ్ధిక మంత్రము

ప్రత్యేక సంచిక

విషయసూచిక

ఈపత్రిక హైదరాబాదు బాగ్‌లింగంపల్లి శ్రీ రాఘవేంద్రస్వామి వృందావనసమితి పరముగా శ్రీ కె.సుబ్బారావు అడిగగారిచే ప్రచురింపబడినది.

ముందు మాట

ఈ రోజులలో మనయాంధ్ర దేశమున నాబ్దికములు చేయించు మాధ్వ పురోహితులు చాల అరుదై పోయినారు. ఇందువల్ల శ్రద్ధా భక్తులతో పితృకార్యములు చేయు వారలకు చాల యిబ్బంది కలుగుచున్నది. కొన్ని ప్రాంతములలో విధిలేక నద్వైత పండితులనాహ్వానించుట జరుగుచున్నది అట్టి వారికి మన మత సాంప్రదాయానుసారముగా మంత్రములు రానందున కర్మఫలము సంపూర్ణముగ కలుగుట లేదు. మన మతానుసారము అబ్దిక మంత్రముల పుస్తకములు లభించుటయు లేదు. నాలుగు దశాబ్దముల వెనుక పిఠాపురవాస్తవ్యులైన కీ॥ శే॥ హుండీ రామారావు పంతులుగారిచేత యీ మంత్రములు సంగ్రహింపబడి రామచంద్రపురమున ముద్రింపబడి యుండెను కాని ఆ పుస్తకములిప్పుడు దొరకుట లేదు. మాధ్వ సాంప్రదాయానుసారముగ అబ్దిక మంత్రములను ముద్రించమని గోరుచు మాకు అనేక చోట్ల నుండి ఉత్తరములు వచ్చినవి. మా పాఠకుల కోరిక మేర మేము ఈ సారి "తత్త్వవాద"లో అబ్దిక మంత్రములనే ముద్రించుచున్నాము.

సంపాదక బృందము

ముఖ్యముగా గమనించవలసిన అంశములు

1 పితరులు దేవలోకములో నున్నయెడల ఆగ్నౌకరణమువలనను, స్వర్గమందున్న యెడల బ్రాహ్మణ భోజనము వలనను, యమలోకమందున్న యెడల పిండదానమువలనను, నరకమందున్న యెడల వికిరము వలనను, మనుష్యలోకములో నున్నయెడల దక్షిణ వలనను, ఆసురులుగా నున్నయెడల భూరి భోజనము వలనను తృప్తిపొందుదురు.

2, మినుము లేని శ్రాద్ధము, పార్వణము లేని శ్రాద్ధము, మంత్రములేని శ్రాద్ధము, దక్షిణలేని శ్రాద్ధమున్ను వ్యర్థము.

3. విశ్వేదేవతులెవరనగా

1. ఆధానమందు క్రతుదక్షులు
2. తీర్థశ్రాద్ధమందు ధూర్విలోచనులు
3. హిరణ్యశ్రాద్ధమందు దనురుచిలు
4 సహపిండ శ్రాద్ధమందు కాలకామకులు
5 ప్రత్యాబ్దికమందు పురూరవ ఆర్ద్రవులు
6. మహాలయములో - పురుకుత్సులు.
7. నాందీ శ్రాద్ధమందు - సత్యవసులు.

4 పవిత్రముకు — వ్రేలికి పెట్టుకొనేవలయము 2 అంగుళములుండవలెను. ముడి 1 అంగుళముండవలెను. అగ్రము 4 అంగుళములుండవలెను.

5. కూర్చకు దర్భ శ్రాద్ధమునందు 5 దర్భలుండవలెను. ప్రత్యాబ్దికమునకు 7 దర్భలుండవలెను. మహాలయమునకు 9 దర్భలుండవలెను. షోడశమునకు 13 దర్భలుండవలెను. యజ్ఞకర్మకు 32 దర్భలుండవలెను.

6. సకృదాచ్ఛిన్న దర్భలు ఒక్కొకటి 21 అంగుళముల పొడుగుగలవి చిగుళ్ళు యొందనివిన్ని 101 దర్భలుండవలెను.

7. గోత్రనామములు చెప్పవలసనచోట్లు;- 1 సంకల్పము. 2 క్షణమందు 3 స్వాగతమందు 4 అర్ఘ్యమందు 5 ఆసనమందు 6 ఆవాహనమందు 7 త్యక్తమందు 8 పిండదానమందున్ను అక్షయ్యాతుప్తిరస్తు అని చెప్పినప్పుడున్ను.

8, విభక్తి వివరం;- ఆవాహన, ప్రత్నవద్భి అన్నప్పుడు ద్వితీయా విభక్తి. త్యక్తంలోను పిండదానంలోను పార్వణ పూజలోను చతుర్థీవిభక్తి, సంకల్పమందు అక్షయతుప్తిరస్తు అనుచోట షష్ఠీవిభక్తి, తక్కిన చోట్ల సంబోధన విభక్తిన్ని చెప్పవలెను.

9. ఇందులోని సంకేతాక్షరముల యర్థము

భా = భారతీ
ర = రమణ
ము = ముఖ్యప్రాణాంతర్గత
ప్ర = ప్రద్యుమ్న
సం = సంకర్షణ
వా = వాసుదేవుడు
స...మి = సమర్పయామి

10. ప్రత్యాబ్దికమునకు వలయుసామగ్రి

1. దర్భలు (పవిత్రములు, కూర్చి దర్భపల్లలు. సకృదాచ్ఛిన్నములు అనగా పార్వణమునకు దర్భలు)
2. తిలలు
3, యవలు (బియ్యము)
4, అర్చన పాత్రలు
5. భోజనపాత్రలు

6 దొన్నెలు (గొప్పలు)

7. భోక్తలకు వస్త్రములు

8. గంధము, అంగారము

9. తాంబూలములు

10. దక్షిణలు

11. నిర్మాల్య తులసీదళములు

12. సాలగ్రామ తీర్థము

13. ఆజ్యము (నెయ్యి)

14. సమిధలు (చెక్కసలి)

15. గోమయము

16. భక్ష్యభోజ్యములు.

ఇతర విషయములు

ఇందు పితృ శ్రాద్ధమును గురించియే వ్రాయబడినది. తదితర మాత్రాది శ్రాద్ధములయందు పిత్రాది శబ్దములకు బదులు మాత్రాది శబ్దములును ఆయా లింగ విభక్తులును మాత్రమే మార్చుకొని చెప్పుకొనవలసి యుండును. మిగిలిన మంత్రతంత్రము లన్నియును అన్ని శ్రాద్ధములకు సమానముగనే యుండును.

ఉదాహరణము ;- మాతృ శ్రాద్ధమునకు. ఇందు చెప్పబడిన "పితృపితామహ ప్రపితామహానాం ... గోత్రాణాం .... శర్మణాం" అనుదానికి బదులు "మాతృ పితామహి ప్రపితా మహీనాం ... గోత్రాణాం ... దాయీనాం" అని చెప్పుకొనవలయును. తదితర విభక్తి శబ్దములయందు కూడ నిట్లే మార్చి చెప్పుకొనవలయును. ఎట్లన "పితరం....గోత్రం....శర్మాణం" అనుదానికి బదులు "మాతరం...గోత్రాం...దాయీం" అని చెప్పుకొనవలయును. ఈ విధముగనే మాతామహ (తల్లి తండ్రి) మాతామహి (తల్లి తల్లి) శ్రాద్ధములకు కూడ చెప్పవలయును. ఎట్లనగా "మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం.... శర్మణాం" అనియును "మాతామహి మాతుః పితామహి మాతుః ప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం...దాయీనాం" అనియును చెప్పవలయును. ఇతర విభక్తి శబ్దములు కూడ పైవలెనే మార్చుకొనవయును.

అన్నగారి ఆబ్ధికమునకు "జ్యేష్ఠ భ్రాతృ పితృపితామహానాం" అనియును, సంతానము లేని భర్త ఆచరించు భార్య ఆబ్ధికమునకు "(జ్యేష్ఠ) భార్యా మాతృ పితామహీనాం" అనియును, సంతానములేని స్త్రీయొక్క భర్త ఆబ్ధికమునకు "యజమాన్యాః భర్తృతత్పితృ పితామహానాం" అనియును సంతానము మీద కర్తవ్యముంచి యితరులు ఆచరించు ఆబ్ధికములకు యజమానస్య లేక యజమాన్యాః పితుః లేక మాతుః అని చెప్పవలయును. తండ్రి తండ్రి జీవించియుండగా పితృశ్రాద్ధమాచరించు కర్త "అస్మత్ పితృపితృ ప్రపితామహానాం .... గోత్రాణాం ... శర్మణాం" అని పితామహ శబ్దమునకు బదులు పితృశబ్దమునే చెప్పవలయును. అనగా పితృనామము రెండు పర్యాయములును ప్రపితామహనామము ఒకపర్యాయమును ఉచ్చరించవలయును. అన్ని శ్రాద్ధములందును గోత్ర శబ్దమునకు ముందు ఆయా కర్తల యొక్క గోత్రమును, శర్మణాం లేక దాయీనాం అనుదానికి ముందు ఆయా నామములను ఉచ్చరించవలయును. (ఉదా :- గోత్రాణాం అనుచోట కాశ్యపస గోత్రాణాం లేక హరితస గోత్రాణాం అనియును, శర్మణాం అనుచోట ... కేశవ, నారాయణ మాధవశర్మణాం అనియును దాయీనాం అనుచోట సీతాబాయమ్మ, లక్ష్మి బాయమ్మ, సరస్వతీ బాయమ్మ దాయీనాం అనియును చెప్పవలెను,

విభక్తి నిర్ణయము

శ్లో॥ సంకల్పాసన యోష్షష్ఠీ ద్వితీయావాహనేతథా।
పిండదానే చతుర్థీస్యాచ్ఛే షస్సంబుద్ధయస్మృతాః

సంకల్పమందును ఆసనమిచ్చు సమయంబునను, షష్ఠీవిభక్తి చెప్పవలయును. ఆవాహనమందు ద్వితీయా విభక్తి చెప్పవలయును. పిండదానమందు చతుర్థీ విభక్తియును, మిగిలినచోట్ల సంబుద్ధియును చెప్పవలయును.

ఋగ్వేద ఔపాసన మంత్రం

ఆచమ్య...

సంకల్ప్య ... ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ, యజ్ఞపురుషాంతర్యామి హరిణీపతి శ్రీ పరశురామ ప్రీత్యర్థం తాత్కాలికౌపాసనం తం డులైర్హోష్యే। ఏహ్యగ్నేత్యస్య మంత్రస్య। రహూగణ పుత్రో గౌతమఋషిః। జాతవేదాగ్నిర్దేవతా। త్రిష్టుప్ఛందః। అగ్న్యావాహనే వినియోగః॥ ఏహ్యగ్న ఇహ హోతా నిషీదా దబ్ధః సుపురఏతా భవానః। అవతాంత్వా రోదసి విశ్వ మిన్వే యజామహే సౌమనసాయ దేవాన్॥ జుష్టోదమూనేత్యస్య మంత్రస్య। అత్రిపుత్రవసుశ్రుత ఋషిః। అగ్నిర్దేవతా। త్రిష్టుప్ ఛందః। అగ్ని నమస్కరణె వినియోగః।

అగ్నికి నమస్కారము :-

జుష్టోదమూనా అతిథిర్దురోణ। ఇమంనో యజ్ఞముపయాహి విద్వాన్। విశ్వా అగ్నె అభియుజో విహత్య శత్రూయ తామాభరా భోజనాని। ఓం భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య। చత్వారిశృంగేత్యస్య మంత్రస్య గౌతమపుత్రో వామదేవ ఋషిః। జాతవేదాగ్నిర్దేవతా త్రిష్టుప్ ఛందః। అగ్నిమూర్తిధ్యానే వినియోగః। ఓం చత్వారిశృంగా త్రయో అస్య పాదాద్వేశీర్షే సప్త హస్తాసో అస్య। త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి మహో దేవో మర్త్యాం ఆవివేశ॥ విజ్యోతిషేత్యస్య మంత్రస్య। విశఋషిః। జాతవేదాగ్నిర్దేవతా। త్రిష్టుప్ ఛందః। అగ్ని ప్రజ్వలనే వినియోగః। ఓం విజ్యోతిషా బృహతా భాత్యగ్నిరావిర్విశ్వాని కృణుతె మహిత్వా। ప్రాదేవిర్మాయ సహసేదురేవా, శిశీతేశృంగేవినిక్షే॥ అథాగ్ని మూర్తిం వక్ష్యామి సర్వాభీష్టప్రదాయకం, ఏకదేహం ద్విశీర్షం జటామకుటమండలం। సుదీప్తం స్వర్ణవపుషం శశాం కశకలాన్వితం। చతుః శ్రోత్రం ద్వినాసంచ షడక్షం పింగళప్రభుం। ఆస్యద్వయంసుతామ్రోష్ఠంస ప్తజిహ్వాస మావృతం దక్షిణాస్యే చతుర్జిహ్వాతి స్రౌపై చ పక్తిరికె। ప్రసన్నం సుస్మితం శాంతం సప్తహస్త సమన్వితం। దక్షిణెచచతుర్హస్తం వామభాగెత్రిహస్తకం స్రుక్స్రువంశక్తి మిధ్మంచధారయన్ దక్షిణభుజె। ధారయన్ తోమరం వామెవ్యజినంఘృత పాత్రకం, త్రిమేఖలం త్రిపాదంచమేషారూఢం వరప్రదం। యజ్ఞసూత్రధరం సౌమ్యం రక్తాభరణ భూషితం। రక్తచందన లిప్తాంగం జ్వాలాకోటి సమప్రభం। స్వాహాంతు దక్షిణెపార్శ్వేద్దేవీం వామేస్వధాంతథా। ఏవం సంచిత మనసా వహ్నిమధ్యేతమా వ్రజెత్॥ ఏషహిదెవో ఇత్యస్యమంత్రస్య హిరణ్య ఋషిః। జాతవెదాగ్నిర్దైవతా, త్రిష్టుప్ ఛందః। ఉభాభ్యామగ్ని సంముఖీకరణె వినియోగః। ఓం ఏషహిదేవః ప్రదిశోను సర్వాః పూర్వోహిజాతః స ఉగర్భే అంతః। సవిజాయ మానః సజనిష్యమాణః ప్రత్యఙ్ముఖాస్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః॥ హె అగ్నిశాండిల్య సగోత్రమేషారూఢ వరప్రద ప్రాఙ్ముఖో దెవమమాభిముఖోభవ। ఓం ప్రత్యవరోహ జాతవేదః పునస్త్వదెవేభ్యో హవ్యం వహానః ప్రజానన్। ఆయుః ప్రజాం పుష్టింరయి మస్మాసుధెహ్యథా భవ యజమానాయశంయో॥ పర్యుక్షణం పరిసమూహం పరిషేచనం పరిస్తరణం కృత్వా - విశ్వానిన ఇతి తిసౄణాం మంత్రాణాం అత్రిపుత్రో వసుశ్రుత ఋషిః। జాతవేదాగ్ని ర్దైవతా। త్రిష్టుప్ ఛందః। అగ్న్యుపస్థానే వినియోగః, ఓం విశ్వానినో దుర్గహా జాతవేదః సింధుంననావా। దురితాతిపర్షి అగ్నె అత్రివన్నమ సాగృణానో స్మాకంబోధ్యవి తాతనూనాం। యస్త్వా హృదా కీరిణామన్యమానోమర్త్యం మర్త్యోజోహవీమి। జాతవేదోయశో అస్మాసుధెహి ప్రజాభిరగ్నె అమృతత్వమస్యాం।

యస్మైత్వం సుకృతే జాతవేదఉలోక మగ్నేకృణవః స్యోనం! అశ్వినం సపుత్రిణం వీరవంతం గోమంతం రయింసశతే స్వస్తి

... ... ఆజ్యహోమం ప్రాణాయామం కృత్వా సంకల్ప్య .... ఏవంగుణ .... పుణ్యకాలౌ యజ్ఞపురుషాంతర్యామి శ్రీ పరశురామ ప్రేరణయా శ్రీపరశురామ ప్రీత్యర్థం ఔపాసనాంతరి తైనో నివృత్తిద్వారా పునరౌపాసనాధికారసిద్ధ్యం। వైశ్వదేవాంతరితైనోనివృత్తిద్వారాపునర్వైశ్వ దేవాధికార సిద్ధ్యర్థంఅయాశ్చత్యాజ్యాహు తీర్హోష్యే। అయాశ్చేతివిమదోయా। అగ్నిం పంక్తిః ప్రాయశ్చిత్తార్థ మాజ్యహోమె వినియోగః॥ ఓం అయా శ్చాగ్నేస్యనభి శస్తీశ్చ సత్యమిత్వ మయాఅసి। అయసామనసాధృతోయసాహవ్యమూహి షెయానోధేహి భేషజం స్వాహా। అయసె అగ్నయ ఇదం నమమ। అతోదెవా ఇతిమంత్రస్య। మేధాతిధి ఋషిః గాయత్రీ ఛందః। విష్ణుర్దేవతా। ప్రాయశ్చిత్తార్థ మాజ్యహోమె వినియోగః॥ అతోదెవా అవంతునో యతో విష్ణుర్విచక్రమే। పృథివ్యాస్సప్త ధామభిః స్వాహా దేవేభ్య ఇదంనమమ। ఇదం విష్ణురితి మంత్రస్య। మేధాతిధి ఋషిః। గాయత్రీ ఛందః విష్ణుర్దేవతా। ప్రాయశ్చిత్తార్థ మాజ్యహోమే వినియోగః। ఓం ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమెత్రెధానిదధెపదం। సమూధ మస్యపాంసురె స్వాహా। విష్ణవ ఇదం నమమ। వ్యాహృతీనాం వ్యస్తసమస్తానాం విశ్వామిత్ర జమదగ్ని భరద్వాజ ప్రజాపతయఋషయః। అగ్ని వాయు సూర్య ప్రజాపతయ దేవతాః। గాయత్రీత్రిష్టుప్ అనుష్టుప్ బృహత్యశ్చందాంసి। ప్రాయశ్చిత్తార్థ మాజ్యహోమె వినియోగః। ఓం భూః స్వాహా। అగ్నయె శ్రీఅనిరుద్ధాయెదం నమమ। ఓం భువః స్వాహా। వాయవే శ్రీప్రద్యుమ్నాయెదం నమమ। ఓం స్వఃస్వాహా। సూర్యాంతర్గత శ్రీసంకర్షణాయెదం నమమ। ఓం భూర్భువస్స్వాహా। ప్రజాపతయె శ్రీ వాసుదేవాయెదం నమమ। అంతరితం రక్షోంతరితో అరాతయః నపుధా దర్భేణ వాహోమతండులానద్యుత్య। ఆజ్యేనసిక్త్వా అర్ధం గృహీత్వా। అగ్నయె స్వాహా। అగ్నయె శ్రీ అనిరుద్ధాయెదం నమమ। ప్రజాపతయె స్వాహా। ప్రజాపతయె శ్రీవాసుదేవాయెదం నమమ। శేషంగృహీత్వా। సూర్యాయ స్వాహా సూర్యాయ శ్రీసంకర్షణాయెదం నమమ। ప్రజాపతయేస్వాహా। ప్రజాపతయేశ్రీవాసుదేవాయెదం నమమ। అహుతి సంసర్గదోష ప్రాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతి సమిద్ధోమంకరిష్యే। యత్రవేత్థవనస్పతె దేవానాం గుహ్యానామాని తత్ర హవ్యానికామయ స్వాహా। వనస్పతయ ఇదం నమమ। సర్వప్రాయశ్చిత్తార్థం వ్యాహృతి హోమం కరిష్యే। భూర్భువ స్వస్స్వాహా। ప్రజాపతయె శ్రీ వాసుదేవాయెదం నమమ। అది తేన్వమంస్థాః। అను మతెన్వమంస్థాః। సరస్వతె నమన్వంస్థాః। దేవసవితుః ప్రాసావీః॥ - ఉపస్థానం - అగ్నేత్వంనో అంతమ ఇత్యస్య సూక్తస్య। బంధుః సుతబంధు శ్రుతబంధు విప్రబంధుశ్చ ఋషయః। గౌపాయనా కాపాయనావా అగ్నిర్దేవతా। ద్విపదావిరాట్ఛందః। అగ్న్యుపస్థానె వినియోగః। అగ్నేత్వంనో అంతమ ఉతత్రాతాశివో భవవరూథ్యః। తంత్వాశో చిష్ఠదీదివః। సుమ్నాయనూనమీమహెసఖిభ్యః। వసురగ్ని ర్వసుశ్రవా అచ్ఛానక్షిద్యుమత్త మోదయింరాః। సనోబోధి శృధీహవనురుష్యాణో అఘాయతస్సమస్మాత్। ఇతి సాయంకాల ఉపస్థానం। అథ ప్రాతఃకాల ఉపస్థానం। సూర్యోనో దివస్పాత్వితి పంచర్చస్య సూక్తస్య। సూర్యపుత్రశ్చక్షు ఋషిః। సూర్యోదేవతా। గాయత్రీ ఛందః। సూర్యోపస్థానె వినియోగః। సూర్యోనోదివ స్పాతువాతో అంతరిక్షాత్। అగ్నిర్నః పార్థివేభ్యః। జోషాస వితర్యస్యతె హరశ్శతం। సవా అర్హతి పాహినో విద్యుతః పతంత్యాః చక్షుర్నోదేవః సవితాచక్షుర్న ఉతపర్వతః। చక్షుర్ధాతాదధాతునః। చక్షుర్నోధేహి చక్షుషె చక్షుర్విఖ్యైతనూభ్యః। సంచెదంవిచ పశ్యెను సుసంద్రుశం త్వా వయం। ప్రతి పశ్యెమ సూర్యవిపశ్యెమ నృచక్షసః॥... ఓం చమె ఇత్యస్య మంత్రస్య। హిరణ్యగర్భ ఋషిః। సారస్వతోగ్నిర్దేవతా। త్రిష్టుప్ఛందః అగ్నిప్రార్థనే వినియోగః। ఓంచమె స్వరశ్చమె యజ్ఞోపచతె నమశ్చ య తే న్యూనం తస్మైత ఉపయత్తె తిరిక్తం తస్మైతె నమః॥ స్వస్తి శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రియం బలం ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం। దేహి మెహవ్యవాహన। దేహి మె హవ్యవాహనోం నమ ఇతి,

తత్త్వవాద

చతుస్సాగర పర్యంతం ... అహంభో అభివాదయే॥ హోమ సాద్గుణ్యార్థం దశగాయత్రీ మంత్రజపంకరిష్యే। వైశ్వానరాయ విద్మహే లాలీలాయధీమహి తన్నో అగ్నిః ప్రచోదయాత్। (10) దశ గాయత్రీ మంత్రజపం సంపూర్ణం శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు। హోమాంతే యజ్ఞపురుషాంతర్యామి శ్రీ పరశురామాయ నమః। ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం సమర్పయామి॥ శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

వైశ్వదేవం

(ప్రాణాయామం... సంకల్పం....చేసి) ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ యజ్ఞపురుషాంతర్యామి శ్రీహరిణీ పతి పరశురామ ప్రీత్యర్థం। అన్నశుద్ధ్యర్థం పంచసూన సంస్కారార్థం విష్ణ్వాహుతి పూర్వక షడాహుతి పూర్వక అన్నవైశ్వదేవహోమాఖ్యం కర్మ కరిష్యే-అన్నమభిఘార్య॥ అంగార వర్ణమభితోంద బహిః ప్రభాభిర్వ్యాప్తం పరశ్వధధనుర్ధర మేకవీర్యం ధ్యాయేద జేశఘరుహూతముఖైః స్తువద్భిరావీతమాత్మ పదకీం ప్రతిపాదయంతం॥

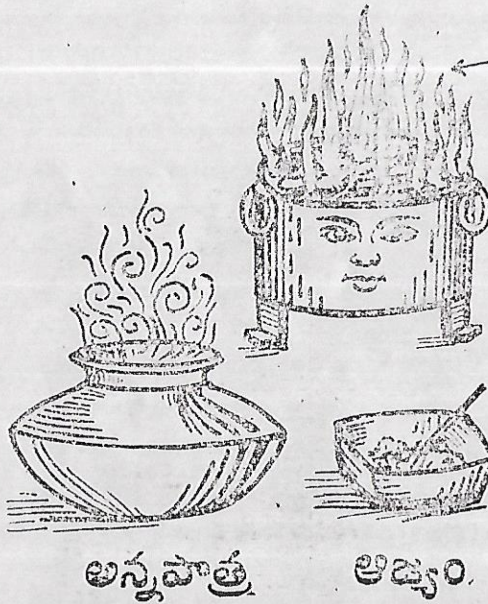
అన్నాహుతి హోమప్రక్రియ

ఓం ఓంనమో నారాయణ స్వాహా। ఓం నమో నారాయణాయేదం నమమ (8 సార్లు) ఓం క్లీం కృష్ణాయస్వాహా॥ కృష్ణాయేదం నమమ। (6 సార్లు) ఓం సోమాయ వనస్పతయె స్వాహా। సోమాయ వనస్పతయ ఇదం నమమ।) అగ్నిష్టోమాభ్యాం స్వాహా అగ్నిష్టోమాభ్యామిదం నమమ। ఇంద్రాగ్నిభ్యాం స్వాహా। ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం నమమ। ద్యావాపృథివీభ్యాం స్వాహా। ద్యావాపృథివీభ్యాం ఇదం నమమ। ధన్వంతరయే స్వాహా। ధన్వంతరయ ఇదంనమమ। విశ్వేభ్యోదేవేభ్యో స్వాహా।విశ్వేభ్యోదేవేభ్య ఇదంనమమ।బ్రహ్మణేస్వాహా। బ్రహ్మణఇదం నమమ। పరిషించామి వ్యాహృతిహోమం కరిష్యే। ఓం భూస్వాహా। అగ్నయె శ్రీఅనిరుద్ధాయేదం నమమ। ఓం భువస్వాహా। వాయవె శ్రీ ప్రద్యుమ్నాయేదం నమమ। ఓం స్వస్స్వాహా। సూర్యాయ శ్రీ సంకర్షణాయేదం నమమ। ఓం భూర్భువస్స్వ స్వాహా। ప్రజాపతయె శ్రీవాసుదేవాయేదం నమమ।పరిషించామి। ఓంసూర్యాయ స్వాహా। సూర్యాయ శ్రీసంకర్షణాయేదం నమమ। ఓం ప్రజాపతయె స్వాహా। ప్రజాపతయె శ్రీ వాసుదేవాయేదం నమమ। అగ్నయె స్వాహా। అగ్నయే శ్రీ అనిరుద్ధాయేదం నమమ। ఓంప్రజాపతయె స్వాహా। ప్రజాపతయె శ్రీవాసుదేవాయేదంనమమ। పరిషించామి। నామత్రయహోమం కరిష్యే। అచ్యుతాయ స్వాహా అచ్యుతాయేదం నమమ। అనంతాయ స్వాహా అనంతాయేదం నమమ। గోవిందాయ స్వాహా। గోవిందాయేదం నమమ। అచ్యుతానంత గోవిందాయ స్వాహా। అత్యుతానంత గోవిందాయేదం నమమ। స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రియంబలం ఆయుష్యం తేజఆరోగ్యం। దేహిమేహవ్యవాహన। హవ్యవాహానోం నమఇతి। చతుస్సాగర పర్యంతం... అహంభో అభివాదయే। హోమసాద్గుణ్యార్థం దశ గాయత్రీ మంత్ర జపం కరిష్యే। వైశ్వానరాయ విద్మహే లాలీలాయధీమహి తన్నో అగ్నిః ప్రచోదయాత్ (10) దశగాయత్రీ మంత్ర జపం సంపూర్ణం శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు।

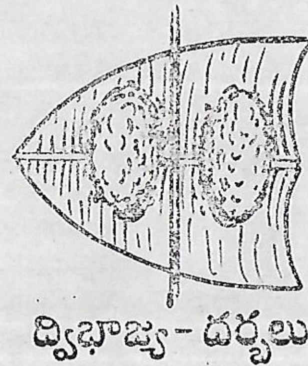
యస్యస్మృత్యాచ నమోక్త్యా తపోహోమక్రియాదిషు। న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యోవందె తమచ్యుతం, మంత్ర హీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం జనార్దన। యత్కృతంతు మయాదేవపరిపూర్ణం తదస్తుమే। అనేన అన్నవైశ్వదేవ హోమేన భగవాన్ భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత ... మాసనియామక ... రూపాత్మక యజ్ఞ పురుషాంతర్యామి హరిణీపతి శ్రీపరశురామ ప్రియతాం ప్రీతోభవతు శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

బృహత్సామేత్యస్య మంత్రస్య। నకుల ఋషిః। రుద్రొదేవతా। త్రిష్టుప్ ఛందః। అగ్నిమేధావిధారణె వినియోగః। బృహత్సామక్షత్ర భృద్వృద్ధ వృష్ణియంత్రిష్టుభౌజస్సు। వితముగవీరం। ఇంద్రస్తొ మెనపంచదశేన మధ్య మిదంవా తెనసగరెణరక్ష। యాతెయజ్ఞేత్యస్య మంత్రస్య। హిరణ్యగర్భఋషిః। జాతవేదాగ్నిర్దేవతా। జగతీ చందః। ఆగ్న్యాత్మారోపణె వినియోగః। యాతె

అగ్నేయజ్ఞియాతనూత ఏహ్యారో హాత్మాత్మాన పచ్ఛా వసూని। కృణ్వన్న స్మైదర్యాపురాణి యజ్ఞోభూత్వా యజ్ఞమాసీదస్వాం యోనిం॥ జాతవేదో భువ అజాయ మానః స్వక్షు ఏహి। నమస్తే గర్హ పత్యాయ నమస్తే దక్షిణాగ్నయే। నమ ఆహవనీయాయ మహావేద్యై సమోనమః। యజ్ఞేశాచ్యుతగోవిందమాధవానంత కేశవ। కృష్ణవిష్ణుహృషీకేశవాసుదేవ నమోస్తుతే॥ అనేనతత్కాలి కౌపాసనేన భగవాన్ శ్రీయజ్ఞ పురుషాంతర్యామి శ్రీ హరిణీపతి పరశురామ ప్రియతాం ప్రీతోభవతు। శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

అన్నపాత్ర ఆజ్యం.

ద్విభాజ్య - దర్వలు

శ్రీ గురుభ్యో నమః

ఋగ్వేద ఆబ్ధిక మంత్రము

—:o:—

దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్య ఏవచ।
నమః స్వధాయై స్వాహాయై నిత్యమేవ నమోనమః।

(ఆచమనము చేయవలెను. కేశయస్వాః)

పవిత్రంతేన కులో బ్రహ్మత్రిష్టుప్। పవిత్రధారణే వినియోగః। ఓం పవిత్రంతె వితతం బ్రహ్మణస్పతె ప్రభుర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః। అత ప్తతనూర్న తదామో అశ్నుతేశృతాస ఇద్వహంత స్తత్సమాశత॥

(పవిత్రం పెట్టుకోవలెను.)

సంకల్ప్య ఓంభూః ...దయాత్. ఓ మాపోజ్యోతీ రసోమృతం .... స్వరోం – శ్రీ గోవింద గోవింద... పుణ్యతిథౌ, స్వగృహె శ్రీహరి గురువైష్ణవ సన్నిధౌ

(అపసవ్యం)

అస్మత్పిత్రంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీమజ్జనార్దన వాసుదేవప్రేరణయాతత్ప్రీత్యర్థం, అస్మత్పితుః ప్రతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధం కరిష్యమాణః, ఆత్మగృహద్రవ్యాది శుద్ధ్యర్థం ప్రాయశ్చిత్త సూక్తమంత్ర పఠనం కరిష్యే।

[తిలోదకం]

అదౌ బ్రాహ్మణవరణం కరిష్యే।

(సవ్యం)

పురూ వార్ద్రవ సంజ్ఞికవిశ్వేదేవానాం స్థానేత్వయాక్షణః కర్తవ్యః।

(తూర్పుముఖంగా విశ్వేదేవ స్థానంలో బ్రాహ్మణుని కూర్చుండ బెట్టవలెను)

ఓంతథా।

[అని బ్రాహ్మణుడు అనవలెను.]

(అపసవ్యం)

అస్మత్పితృపితామహ ప్రపితామహానాం ... శర్మణాం ... గోత్రాణాం .... వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం తదంతర్యామి భారతీ రమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత ప్రద్యుమ్న సంకర్షణవాసుదేవానాం స్థానే త్వయాక్షణః కర్తవ్యః।

(ఉత్తర ముఖంగా పితృస్థానంలో బ్రాహ్మణుని కూర్చుండ బెట్టవలెను)

ఓం తథా।

(అని బ్రాహ్మణు డనవలెను.)

(సవ్యం)

ఇదంతె పాత్రం ససవిత్రమింద్రపి బాసోమమెనా శత క్రతో

(అని కలశము వుంచవలెను.)

ఇమంమేగంగె యమునె సరస్వతి శుతుద్రిస్తోమం సచతా పరుష్ణియా। అసిక్నియా మరుద్వృధె వితస్తయార్జీకియే శృణుహ్యాసుసోమయా।

(అనికలశములో నీరువేయవలెను.)

యవోసి ధాన్యరాజోవా వారుణో మధుసంయుతః।
నిర్ణోదః సర్వపాపానాం పవిత్రమృషిభిః స్మృతం॥

[అనికలశంలో బియ్యం వేయవలెను]

(అపసవ్యం)

తిలోసి సోమదేవత్యోగోసవోదేవ నిర్మితః। తర్పకః సర్వదేవానాం పితౄణాముపి సర్వదా। ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధ ఏహి। పిత్యానిమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినః స్వధానమః।

(అనికలశంలో తిలలు వేయవలెను.)

(సవ్యం)

గంధద్వారాంధురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం। ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయేశ్రియం।

(అని కలశంలో గంధం వేయవలెను.)

సహిరత్నాని దాశుషె సువాతి సవితాభగః। తం భాగం చిత్రమీమహే।

(అని కలశములో పంచరత్నములు వేయవలెను.)

శరానః కుశాసొ దర్భాసస్సైర్యా ఉతమౌంజా అదృష్టాబైరివా సర్వేసాకంన్యలిప్సత।

[అనికలశంలో కూర్చవుంచవలెను.]

(అపసవ్యం)

యాః ఫలినీర్యాఅఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీ బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానో ముంచంత్వం హసః।

(అని కలశంలో పుష్పములు తులసీదళములను వుంచవలెను. స్వయంగా కలశంమీద చేయి వేసివుంచి పురుషసూక్తం మొదలైనసూక్తములు చదువవలెను)

సహస్రశీర్షేతి నారాయణ ఋషిః। పురుషో దేవతా అనుష్టుప్ ఛందః। అంత్యా త్రిష్టుప్ ఛందః। శ్రాద్ధాధికార సంపత్యర్థంజపేవినియోగః। ఓం సహస్రశీర్షా పూరుషః ... విష్ణోర్యత్పరమంపదం॥ ఓం శాంతిశ్శాంతి శ్శాంతిః॥ అపవిత్రః పవిత్రోవాసర్వావస్థాంగతోపివా। యఃస్మరేత్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాభ్యంతరశ్శుచిః। సర్వాణీస్థానాని శుచీనిభవంతు।

[అని దర్భలతో తనమీద ప్రోక్షణ జేసికొని బియ్యం తిలలు నీళ్ళు అంతటా చల్లవలెను. పవిత్రం తీసి]

నారాయణాయ పరిపూర్ణ గుణార్ణవాయ విశ్వోదయ స్థితిలయోన్నియతి ప్రదాయ జ్ఞానప్రదాయ విబుధాసుర సౌఖ్యదుఃఖ సత్కారణాయ వితనాయనమో నమస్తే॥ మాతర్మె మాతరిశ్వన్ పితరతులగురో భ్రాత రిష్టాప్త బంధోస్వామిన్ సర్వాంతరాత్మన్నజరజయితర్జన్మమృత్యామయానాం గోవిందే దేహిభక్తిం భవతిచ భగవన్నూర్జితాం నిర్నిమిత్తాం నిర్వ్యాజాం నిశ్చలాంసద్గుణగణబృహతీం శాశ్వతీ మాశుదేవ।

[అని చదివి దర్భలు బియ్యమున్ను దేవుని పెట్టె దగ్గిర క్రిందవేసి నమస్కరించవలెను. తిరిగి పవిత్రం పెట్టుకోవలెను]

(అపసవ్యం)

అస్మత్పిత్రంతర్యామిణః।

(సవ్యం)

విశ్వేదేవాంతర్యామిణః అనిరుద్ధ ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ చతుర్మూర్త్యాత్మక శ్రాద్ధస్వామి శ్రీ మధ్వ వల్లభ జనార్దన వాసుదేవస్య సమారాధనం కరిష్యే।

[అని బియ్యం నీళ్ళువదలివేసి దర్భకట్ట, డబ్బును తీసికొని బ్రాహ్మణులకు ప్రదక్షిణ నమస్కారములు చేస్తూ ఇట్లు చదువవలెను.]

సమస్త సంపత్సను వాప్తి హేతవః సముత్థితాపత్కుల ధూమకేతవః, అపారసంసారసముద్రసేతవః పునంతుమాం బ్రాహ్మణపాద పాంసవః। విప్రౌఘదర్శనాత్సద్యః క్షీయంతే పాపరాశయః। వందనాన్మంగళా

వాప్తి రర్చనాదచ్యుతం పదం। అధివ్యాధి హరం నృణాం మృత్యుదారిద్య్రినాశనం। శ్రీ పుష్టికీర్తిదం వందే విప్ర శ్రీపాదపంకజం। నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ। జగద్ధితాయ కృష్ణాయ గోవిందాయ నమో నమః॥ నమోదేవేభ్యః॥

(అపసవ్యం)

స్వధాపితృభ్యః॥

[అని విశ్వేదేవతులకు, పితరులకును నమస్కరించి దర్భకట్ట అర్చన పాత్రలో నుంచి డబ్బు కలశంలో వేయవలెను.]

అస్మత్పితుః ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధం కర్తుం మమ అధికార సంపదస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు.

[తిలలు నీళ్ళు వదలవలెను.]

అధికార సంపదస్తు।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

(సవ్యం)

కాలశ్చముఖ్యకాలోస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు।

[అని బియ్యం నీళ్ళు వదవలెను.]

ముఖ్యకాలోస్తు।

[అని బ్రాహ్మణులనవలెను.]

(అపసవ్యం)

పాకాదీనాం హవిర్యోగ్యతాస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు।

(అని తిలలు నీళ్ళు వంటమీద చల్లవలెను.)

పాకాదీనాం హవిర్యోగ్యతాస్తు।

[అని బ్రాహ్మణులనవలెను. - సవ్యంగా తూర్పు ముఖంగా ప్రాణాయామం సంకల్పం చేసి అయిదు దర్భలు కట్టకట్టి చేతుల మధ్యనుంచుకొని]

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ

(అపసవ్యం)

అస్మత్పిత్రంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాం తర్గత జనార్దన వాసుదేవ ప్రీత్యర్థం అస్మత్పితృ పితామహ ప్రపితామహానాం....శర్మణాం....గోత్రాణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం .... తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీ ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవానాం

(సవ్యం)

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవానాంచ

(అపసవ్యం)

అన్నాదిద్రవ్యేణ పార్వణ విధానేన అస్మత్పితుః ప్రాతి సాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధం సద్యైవ మద్యకరిష్యే.

[అని ఉదకంవదలి ఆ అయిదు దర్భలకట్ట శ్రాద్ధం అయ్యేవరకు వేరే ఒకచోట జాగ్రత్తగానుంచవలెను.]

కురుష్వ।

[అని బ్రాహ్మణులనవలెను.]

(సవ్యం)

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికవిశ్వేషాం దేవానాం స్థానే అహవనీయార్థే క్షణోదత్తః। భవద్భిః క్షణప్రసాదః కర్తవ్యః।

[విశ్వేదేవస్థానంలో కూర్చతో కొట్టి బియ్యం వేసి దర్భతడిపి వుంచవలెను.]

అస్తు కరణీయః।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

(అపసవ్యం)

పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...శర్మణాం.... గోత్రాణాం వసురుద్రాదిత్య రూపాణాం, తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాం తర్గత శ్రీ ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవానాం స్థానే ఆహవనీయార్థేక్షణో దత్తః। భవద్భిః క్షణప్రసాదః కర్తవ్యః।

[అని పితృస్థానంలో కూర్చతోకొట్టి తిలు వేసి దర్భతడిపి వుంచవలెను.]

అస్తు కరణీయః।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

(సవ్యం)

అక్రోధనైః శౌచపరైః సతతం బ్రహ్మచారిభిః। భవితవ్యం భవద్భిశ్చమయాచ శ్రాద్ధకర్మణి। తదంగత్వేన బ్రాహ్మణపాద ప్రక్షాళనం కరిష్యే.

(బియ్యం నీళ్ళు వదలవలెను.)

కురుష్వ

(అని బ్రాహ్మణులనవలెను. ఉత్తరంవైపున నలు పలకలుగా గోమయంతో ఒక మండలమున్న। అప సవ్యంగా జానెడుయెడంగా దక్షిణంవైపున గుండ్రంగాను 2 మండలములు చేయవలెను. సవ్యంగాఉత్తరం వైపు మండలంమీద

దేవపాద్యస్థానే ఇమేయవాః

(అని బియ్యం వేయవలెను.)

ఇమౌదర్భౌ

(అని రెండు దర్భలు వేయవలెను)

ఇమా అపః

(అని ఉదకంవేసి)

సంపూర్ణార్చనమస్తు

(అని కూర్చోదకం వేయవలెను.)

(అపసవ్యం)

పితృపాద్యస్థానే ఇమేతిలాః

(అని గుండ్రని మండలంమీద తిలలువేయవలెను.)

ఇమేదర్భాః।

[అని మూడు దర్భలు వేయవలెను.]

ఇమా అపః।

[అని ఉదకం వేసి]

సంపూర్ణార్చ నమస్తు

[అని కూర్చోదకం వేయవలెను. తరువాత విశ్వేదేవ భోక్తను ఉత్తరంవైపు మండలంపద్దకు తీసికొని వెళ్ళి.

(సవ్యం)

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః - స్వాగతం।

[అని బియ్యము దర్భలు బ్రాహ్మణ పాదముల మీద నుంచి ఉత్తరంగా పడవేయవలెను.]

సుస్వాగతం।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః తదంతర్యామి శ్రీ అనిరుద్ధనారాయణ, ఇదంవః పాద్యం।

(అని బ్రాహ్మణపాదములమీద ఉదకంవేయవలెను।

సుపాద్యం।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

[తరువాత పవిత్రంతీసి బ్రాహ్మణునకు నమస్కరించి పాదప్రక్షాళన చేయవలెను]

శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపో భవంతు పీతయే శంయోరభి స్రవంతునః। యదీచ్ఛసి మహారాజ సర్వతీర్థావగాహనం। విప్రపాద వినిర్ముక్తం తోయం శిరసిధారయ। మంత్ర మధ్యేక్రియా మధ్యే విష్ణోః స్మరణ పూర్వకం। యత్కించ త్క్రియతే కర్మ తత్కర్మ సఫలంకురు। విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః

[బ్రాహ్మణుని తిరిగి యథాస్థానంలో నుంచి తిరిగి పవిత్రం వుంచుకోవలెను]

(అపసవ్యం)

పితృపితామహ ప్రపితామహాః .... శర్మాణః .... గోత్రాః వసురుద్రాదిత్యరూపాః తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్య ప్రాణాంతర్గత శ్రీ ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవాః, స్వాగతం.

[అని పితృస్థానంలోనున్న బ్రాహ్మణునిపాదముల మీద తిలలు దర్భలున్ను వుంచి అవి దక్షణముఖంగా పడవేయవలెను.]

సుస్వాగతం।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను. ఆ బ్రాహ్మణుని గుండ్ర నిమండలము మీద తూర్పు ముఖంగా నుంచి]

ఇదంవః పాద్యం।

[అని బ్రాహ్మణుని పాదముల మీద ఉదకం వేయవలెను.]

సుపాద్యం।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

(సవ్యం)

[తరువాత పవిత్రం తీసి బ్రాహ్మనికి పాదప్రక్షాళన చేయవలెను.]

శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే శంయోరభి స్రవంతునః। యదీచ్ఛసి .... ధారయ। - మంత్ర మధ్యె ... కురు - విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః॥

[బ్రాహ్మణునితిరిగి యథాస్థాన మందుంచి-పవిత్రం విప్పివేసి దూరంగా వడవేసి పాదములు కడిగికొని ఆచమనం చేయవలెను. భోక్తలకు ముందుగానే ఆచమనం యియ్యవలెను.]

[తిరిగీ పవిత్రం పెట్టుకునే మంత్రం]

పవిత్రవంతః పరివాచమాస తేపిత్రైషాం ప్రత్నో అభిరక్షతి వ్రతం। మహస్సముద్రం వరుణస్తి రోదధే ధీరా ఇచ్ఛేకుర్ధరుణేష్వా రభం॥

[అని పవిత్రం పెట్టుకొని బ్రాహ్మణులకు పీటలు వేసి కూర్చుండ బెట్టవలెను.]

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః అయంవో విష్టరః॥ అత్రోపవిశంతు భవంతః॥

[అని ఒక దర్భ విశ్వేదేవస్థానంలో వేయవలెను.]

ఉపవిశామః॥

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

(అపసవ్యం)

పితృపితామహ ప్రపితామహాః అయంవో విష్టరః అత్రోప విశంతు భవంతః॥

[అని ఒక దర్భ పితృస్థానమందు వేయవలెను,]

ఉపవిశామః॥

అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.

(సవ్యం)

[ప్రాణాయామం, సంకల్పమున్ను చేయవలెను.]

ఏవంగుణ ... పుణ్యతిథౌ।

(అపసవ్యం)

అస్మత్పిత్రంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీమజ్జనార్దన వాసుదేవ ప్రీత్యర్థం అస్మత్పితు ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధకర్మకరిష్యే॥

[అని నీళ్ళు వదలవలెను.]

కురుష్వ।

[అని బ్రాహ్మణులనవలెను. ఎడమచేతితో తిలలు వేసికొని అవికుడిచేతితో పైకి చల్లవలెను.]

అపహతా అసురారక్షాంసి పిశాచాః। యేక్షయంతి పృథివీమను। అన్యత్రేతో గచ్ఛంతు యత్రైషాం గతం మనః। ఉదీరతా - శంఖః - పితరః త్రిష్టుప్ పాకప్రోక్షణె వినియోగః॥ ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితరః సోమ్యాసః। అసుంయ ఈయుర వృకా ఋతజ్ఞాస్తెనోవంతు పితరోహవేషు॥

(అని వంటమీదను పితృస్థాన మందున్నుతిలోదకం కూర్చతో ప్రోక్షించవలెను.)

(సవ్యం)

[బియ్యంనీళ్ళు విశ్వేదేవ స్థానంలో విడువవలెను]

(అపసవ్యం)

శ్రాద్ధకాలేగయాంధ్యాత్వాధ్యాత్వా దేవంజనార్దనం। వస్వాదీంశ్చ పితౄన్ధ్యాత్వా తతః శ్రాద్ధంప్రవర్తయే।

[అని పితృస్థానంలో తిలలు కూర్చోదకంతో వేయవలెను)

ప్రవర్తయ।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

(సవ్యం)

మయాసంపాదితా పదార్థాః శ్రీర్థేహవిర్యోగ్యాభవంత్వి తిభవంతో బ్రువంతు॥

[అని విశ్వేదేవస్థానంలో బియ్యంనీళ్ళువదలవలెను]

శ్రీర్థేహ విర్యోగ్యాభవంతి।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవనాం ఇతమాసనం।

(విశ్వేదేవస్థానంలో దర్భవుంచవలెను.)

సుఖాసనం।

[అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.]

అత్రవిశ్వేదేవాః క్షణః క్రియతాం।

[అని విశ్వేదేవస్థానంలో కూర్చతో కొట్టవలెను.]

ఓంతథా।

అని బ్రాహ్మణుడనవలెను]

ప్రాప్నువంతు భవంతః।

[అని దర్భ విశ్వేదేవస్థానంలో వుంచవలెను.]

ప్రాప్నువామ।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను. తరువాత విశ్వేదేవ స్థానంలో రెండు అర్ఘ్యపాత్రలు ఉంచవలెను, అగ్రములు తూర్పుదిక్కుకు ఉండవలెను. ఉత్తరసమాప్తిగా ఉంచవలెను. ఆపాత్రలకు అడుగున పైని దర్భలు వుంచవలెను. ఆపాత్రలమీద గాయత్రీ మంత్రముతో కూర్చతో ప్రోక్షణచేయ వలెను.)

ఓంభూర్భు వస్సువః ...ప్రచోదయాత్।

(ఆపాత్రలు తిరగదీసి మరల ప్రోక్షణచేయవలెను. బియ్యం చల్లవలెను. పాత్రలలో ఉదకమువేసి)

శంనోదేవి రభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే శంయోరభి స్రవంతునః।

(అని అభిమంత్రించవలెను.)

యవోసిధాన్యరాజోవా వారుణో మధుసంయుతః। నిర్ణోదః సర్వపాపానాం పవిత్రమృషిభిఃస్మృతం॥

(అని పాత్రలలో బియ్యము వేయవలెను.)

అర్ఘ్య పాత్రయోరయంగంధ ప్రసాదః।

(అని పాత్రలలో గంధము వేయవలెను.)

ఇమె శ్రీతులసీదళె।

(అని తులశీదళములు వేయవలెను)

కుశాగ్రె।

(అని దర్భల చివరముక్కలు వేయవలెను)

దేవపాత్రే సంపన్నే।

(అని దర్భతో పాత్రలలో వేసినవి కలుపవలెను.)

సుసంపన్నే ।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

స్వాహార్ఘ్యౌ।

(అని తిరిగి పాత్రలలో నుదకము వేయవలెను.)

స్వర్ఘ్యౌ।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను. రెండుదర్భలు, బియ్యమున్ను బ్రాహ్మణునిమీదవేసి]

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికవిశ్వాన్ దేవాన్ తదంతర్యామి భారతీ రమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీ అని

రుద్ధనారాయణం భవత్సు అవాహయిష్యే।

(అని కర్తఅనవలెను.)

అవాహయ।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

విశ్వెదేవాస అగతశృణు తామ ఇదంబర్హిర్నిషీదత। విశ్వదేవాః శృణుతేమంహవం మేయే అంతరిక్షేయ ఉపద్య విష్ట। యేఅగ్నెజిహ్వా ఉతవాయజత్రా ఆసద్యాస్మిన్ బర్హిషిమాదయధ్వం॥

(అని విశ్వెదేవతులను ఆవాహనచేసి కూర్చతో ఉదకము తనచేతిలో వేసికొని కూర్చోదకము బ్రాహ్మణుని చేతిలోకూడావేసి మొదాటి అర్ఘ్య పాత్రయెత్తి)

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వె దేవాః తదంతర్యామి భారతీ రమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీ అనిరుద్ధ నారాయణ ఇదంతే అర్ఘ్యం స్వాహా।

(అని బ్రాహ్మణునిచేతిలో అర్ఘ్యమియ్యవలెను.)

అస్త్వర్ఘ్యం।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను. తరువాతబ్రాహ్మణుని చేయిపట్టుకొని)

యాదివ్యా అపఃపయసాసంభభూవుర్యా అంతరిక్ష ఉతపార్థి వీర్యాః। హిరణ్యవర్ణా యజ్ఞియాస్తాన ఆపః శంస్యోనాస్సు హ వాభవంతు।

(అని కర్త అనవలెను, తరువాత కూర్చోదకం.)

తతఃశుద్ధోదకం।

(అని బ్రాహ్మణుని చేతిలో వేయవలెను. మరల కూర్చోదకం తన చేతిలో వేసికొని బ్రాహ్మణుని చేతిలోకూడా వేసి రెండవ అర్ఘ్యపాత్ర తీసికొని)

పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః తదంతర్యామి భారతీ రమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీ అని రుద్ధనారాయణ ఇదంతే అర్ఘ్యం స్వాహా।

(అనిబ్రాహ్మణుని చేతిలో అర్ఘ్యమియ్యవలెను.)

అస్త్వర్ఘ్యం।

(అనిబ్రాహ్మణు డనవలెను. తరువాత కర్త బ్రాహ్మణుని చేయిపట్టుకొని)

యాదివ్యా ఆపః పయసాసంబభూవుర్యా అంతరిక్ష ఉతపార్థివీర్యాః। హిరణ్యవర్ణా యజ్ఞియాస్తాన ఆపః శంస్యోనా స్సుహవాభవంతు।

(అని అనవలెను. తరువాత)

తతః శుద్ధోదకం।

(అని కూర్చోదకం బ్రాహ్మణుని చేతిలో వేయవలెను. మరల కూర్చోదకం తనచేతిలో వేసికొని బ్రాహ్మణుని చేతిలో కూడా వేయవలెను తరువాత అర్ఘ్యపాత్రలను ఒక దానిలో రెండవది ఉంచి)

విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః పాత్రెస్థానేస్థః।

(అని ఆపాత్రలలోని ఉదకముకొంచెముక్రిందవేసి)

తాభిరద్భిః పుత్రకామో ముఖమనక్తి।

(అని కళ్ళకు అద్దుకొనవలెను. ఆ పాత్రలు విశ్వేద్దేవస్థానమందు ప్రక్కను ఉంచవలెను. తరువాత బ్రాహ్మణునికి అర్చనచేయవలెను)

అర్చిత ప్రార్చిత।

(అని బియ్యము విశ్వేదేవస్థానమందు బ్రాహ్మణుని శిరస్సుమీద వేయవలెను)

అగచ్ఛంతు మహాభాగాః విశ్వేదేవా మహాబలాః। యేహ్య త్రవిహితాఃశ్రాద్ధే సావధానాభవంతుతే॥)

(అని ప్రార్థనచేయవలెను)

సావధానాస్మః।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

గంధద్వారాంధురాధర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీం। ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయేశ్రియం। యథా భాగశః అయంవోగంధ ప్రసాదః॥

(అని పవిత్రంతీసి రెండుగంధపు ఉండలు విశ్వేదేవస్థానమందు ఉంచవలెను.)

సుగంధప్రసాదః।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

మాల్యార్థే జగదీశ్వరస్య నిర్మాల్యతులస్యదళాని।

(అని తులసీదళములుంచవలెను.)

సుప్రసాదదళాని।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

ధూరసి ధూర్వధూర్వంతంధూర్వతంయోస్మాన్ధూర్వతి తంధూర్వయంవయం ధూర్వామః। ఉదకేనైవసాంకల్పికంవో ధూపః।

(అని కూర్చోదకం యివ్వవలెను.)

సుధూపః।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

ఉద్దీప్యస్వజాతవేదోపఘ్నం నిర్ఋతింమమ। పశూంశ్చ మహ్యమావహ జీవనంచదిశోదిశ। సూర్యస్థితంవో జ్యోతిః॥

(అని కర్తఅనవలెను.)

సుజ్యోతిః।

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను.)

యువాసువాసాః పరివీత ఆగాత్స ఉశ్రేయాన్ భవతి జాయమానః। తంధీరాసఃకవయ ఉన్నయంతి స్వాధియోమనసా దేవయంతః। పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః వః ఆచ్ఛాదనార్థం అంతః ప్రావరణార్థం ఉపరి ప్రావరణార్థం వస్త్రయుగ్మం॥

(అని భోక్తకు రెండువస్త్రములియ్యవలెను)

అనులేపనార్థం గోపీచందనం।

(అని గోపీచందనమునియ్యవలెను.)

ధారణార్థం యజ్ఞోపవీతం।

(అని జంధ్యమీయవలెను.)

ఆభరణార్థం కించిద్ధిరణ్యం।

(అని ఒకడబ్బుయియ్యవలెను.)

పవిత్రార్థం ఇమౌదర్భౌ।

(అని రెండుదర్భలియ్యవలెను.)

స్వాహాస్వాహా నమమ నమమ। సకలారాధనైః స్వర్చితమస్తు।

(అనికర్త అనవలెను.)

సర్వేసంపూర్ణాభవంతి।

(అనిభోక్తలనవలెను.)

యుష్మదనుజ్ఞయా పితృంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీమజ్జనార్దన వాసుదేవస్య అర్చనం కరిష్యే।

(అనికర్త అనవలెను.)

కురుష్వ।

(అనివిశ్వేదేవస్థానభోక్త అనవలెను.)

(అపసవ్యం)

పితృపితామహ ప్రపితామహానాం... శర్మణాం ... గోత్రాణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీప్రద్యుమ్న సంకర్షణవాసుదేవానాం ఇదమాసనం ॥

(పితృస్థానమందు దర్భవుంచవలెను,)

సుఖాసనం।

(అనిభోక్త అనవలెను.)

ఆస్యతాంధర్మోసి అపోదత్వా। పితరః క్షణః క్రియతాం

(అని కూర్చతో పితృస్థానమందు కొట్టవలెను.)

ఓంతథా।

(అనిభోక్త అనవలెను)

ప్రాప్నువంతుభవంతః,

(అని దర్భ చేతికియ్యవలెను.)

ప్రాప్నవామ।

(అనిభోక్త అనవలెను.)

(దిగువ నుండి పైకి దక్షిణసమాప్తిగా వకరేఖగీసి దానిమీద దక్షిణాగ్ర ములుగా దక్షిణసమాప్తిగా

మూడుదర్భలు వేసి వానిపైని దక్షిణాగ్రములుగా ముడు అర్ఘ్యపాత్రలు బోర్లించి ఆపాత్రల పైని దర్భలువుంచవలెను.)

(సవ్యం)

(గాయత్రీ మంత్రముతో అర్ఘ్యపాత్రలమీద కూర్చొద కంతో ప్రోక్షణ చేయవలెను.)

ఓంభూర్భు వస్సువః... ప్రచోదయాత్।

(అపసవ్యం)

(ఆపాత్రలను తిరగతీసిమరలప్రోక్షించవలెను. తిలలు. చల్లవలెను. అర్ఘ్య పాత్రలలో ఉదకంవేసి)

శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే శంయోరభిస్ర వంతునః॥

(అని అర్ఘ్య పాత్రలను అభి మంత్రించవలెను)

తిలోసిసోమదేవత్యో గోసవో దేవనిర్మితః తర్పకః సర్వదేవానాం పిత్రూణామపిసర్వదా॥

(అనికొంచెము తిలలు తీసికొని)

ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధయా ఏహి। పితరం ... శర్మాణం...గోత్రం వసురూపం తదంతర్యామి భారతీ రమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీప్రద్యుమ్నం ఇమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినః స్వధానమః।

(అని మొదటి పితృపాత్రలో ఆతిలలు వేయవలెను. మరల కొంచెం నువ్వులు తీసికొని,)

ప్రిత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధాయా ఏహి, పితామహం .... శర్మాణం .... గోత్రం రుద్రరూపం తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీసంకర్షణం ఇమాన్ లోకాన్ ప్రీణయా హినః స్వధానమః॥

(అని రెండవ అర్ఘ్య పాత్రలో ఆతిలలు వేయవలెను. మరల కొంచెం నువ్వులు తీసికొని,)

ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధాయా ఏహి ప్రపితామహం ... శర్మాణం .... గోత్రం ఆదిత్యరూపం తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీ వాసుదేవం ఇమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినః స్వధానమః॥

(అని మూడవ పాత్రలో ఆతిలలు వేయవలెను)

(సవ్యం)

అర్ఘ్యపాత్రేష్వపి గంధాః॥

(అర్ఘ్యపాత్రలలో గంధము వేయవలెను)

(అపసవ్యం)

ఇమానివః నిర్మాల్య శ్రీతుల సీదళాని।

(అని పాత్రలలో తులసీదళములు వేయవలెను)

కుశాగ్రాణి।

(అని మూడు పాత్రలలో దూర్వదర్భల చిగుర ముక్కలు వేయవలెను.)

వః పాత్రాణి సంపన్నాని।

(అని దర్భతో మూడు పాత్రలలో నీళ్ళు కలుపవలెను.)

సుసంపన్నాని।

(అని భోక్త అనివలెను)

స్వర్ఘ్యాః।

(అని మూడు పాత్రలలోను మరల ఉదకము వేయవలెను)

సంత్వర్ఘ్యాః।

(అని భోక్త అనవలెను)

పితృపితామహ ప్రపితామహాన్ .... శర్మణః ... గోత్రాన్ వసురుద్రాదిత్యరూపాన్ తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవాన్ భవత్సు ఆవాహయిష్యే॥

(అని భోక్త శిరస్సుమీదతిలలు వేయవలెను.)।

ఆవాహయ।

(అనిభోక్తఅనవలెను.)

ఉశంతస్త్వాహవామహ ఉశంతస్సమధీమహి

ఉశన్నుశత ఆవహపితౄన్ హవిషేఅత్తవే, ఆయంతునః పితరః సోమ్యాసోఽగ్నిష్వాత్తాః పథిభిర్దేవయానైః। అస్మిన్ యజ్ఞెస్వధయా మదంత్వధిబ్రువంతు తే అవంత్వస్మాన్॥

(అని పితృదేవతులను అవాహన చేసి)

హస్తోదకం గృహీత్వాదత్వా।

(అని కూర్చోదకము తన చేతిలో వేసికొని భోక్త చేతిలో కూడా వేసి, మొదటిపాత్రలోని ఉదకము ఉద్ధరిణతో తీసికొని)

పితః .... శర్మన్ ... గోత్ర వసురూప తదంరర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత ప్రద్యుమ్న।

(సవ్యం)

ఇదంతే అర్ఘ్యం స్వధానమః।

(అని అఉదకం భోక్త చేతిలో వేయవలెను.)

అస్త్వర్ఘ్యం।

(అనిభోక్త అనవలెను కర్త, భోక్తచేయిపట్టుకొని,)

యాదివ్యా ఆపః పయసాసంబభూవుర్యా అంతరిక్ష ఉదాపార్థి వీర్యాః। హిరణ్యవర్ణా యజ్ఞియాస్తాన ఆపః శంస్యోనాస్సుహ వా భవంతు।

(అని చేయివదలివేసి కూర్చోదకం)

తతఃశుద్ధోదకం।

(అనిభోక్త చేతిలో వేయవలెను.)

(అపసవ్యం)

హస్తోదకంగృహీత్వాదత్వా।

(అని కూర్చోదకము తనచేతిలో వేసికొని భోక్త తిలోకూడావేసి రెండవ అర్ఘ్య పాత్రతీసికొని,)

పితామహ ... శర్మన్....గోత్ర.... రుద్రరూప, తదంతర్యా మి భారతీరమణ ముఖ్య ప్రాణాంతర్గత శ్రీ సంకర్షణ।

(సవ్యం)

ఇదంతే అర్ఘ్యంస్వధానమః।

(అని ఆపాత్రలోని ఉదకం భోక్త చేతిలో వేయవలెను.)

అస్త్వర్ఘ్యం।

(అని భోక్త అనవలెను. కర్త, భోక్త చేయి పట్టుకొని,)

యాదివ్యా ఆపః పయసాసంబభూవుర్యా అంతరిక్ష ఉతపార్థివీర్యాః। హిరణ్యవర్ణా యజ్ఞియాస్తాన ఆపః శంస్యోనాస్సుహవాభవంతు॥

(అని చేయివదలివేసి)

తతఃశుద్ధోదకం।

(అనిభోక్త చేతిలో కూర్చోదకం వేయవలెను.)

(అపసవ్యం)

హస్తోదకం గృహీత్వాదత్వా।

(అని కూర్చోదకము తనచేతిలో వేసికొని భోక్త చేతిలో కూడావేసి, మూడవ అర్ఘ్య పాత్రతీసికొని)

ప్రపితామహ ...శర్మన్...గోత్ర... ఆదిత్యరూప, తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్య ప్రాణాంతర్గత శ్రీవాసుదేవ,

(సవ్యం)

ఇదంతే అర్ఘ్యం స్వధానమః।

(అని ఆపాత్రలోని ఉదకము. భోక్తచేతిలో వేయవలెను.)

అస్త్వర్ఘ్యం।

(అనిభోక్త అనవలెను కర్తభోక్త చేయిపట్టుకొని,)

యాదివ్యా అపఃప యసాసంబభూవుర్యా అంతరిక్ష

ఉతపార్థి వీర్యాః। హిరణ్యవర్ణా యజ్ఞియాస్తాన ఆపః శంస్యోనాస్సుహవా భవంతు॥

(అనిచేయివదలివేసి,)

తతః శుద్ధోదకం।

(అనిభోక్త చేతిలో కూర్చోదకం వేయవలెను.)

(అపసవ్యం)

హస్తోదకం గృహీత్వాదత్వా।

(అనగా కూర్చోదకం తనచేతిలో వేసికొని భోక్త చేతిలో కూడావేసి)

ప్రపితామహ పితామహ పితృభ్యః పాత్రాణిస్థానేస్థ।

(అని ఆపాత్రలలో ఉదకము కొంచెము క్రింద వేసి,)

తాభిరద్భిః పుత్రకామో ముఖ

(సవ్యం)

(అని కళ్ళకద్దుకొనవలెను. అర్ఘ్యపాత్రలుపితృ స్తానమందు ప్రక్క నుంచవలెను. తరువాత భోక్తకు అర్చన చేయవలెను.)

(అపసవ్యం)

అర్చత ప్రార్చత

(అని తిలలు పితృస్థానమందు భోక్తశిరస్సు మీద వేయవలెను) (పితృప్రార్థన-)

నమోవః పితరఇషే నమోవః పితరఊర్జె నమోవఃపితరః శుష్మాయనమోవః పితరోఘోరాయ నమోవఃపితరోజీవాయ నమోవః పితరోరసాయ స్వధావః పితరోనమోవః పితరోనమోనమః।

(పవిత్రంతీసి)

(సవ్యం)

గంధద్వారాం ధురాదర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియం పితృపితామః ప్రపితామః యథాభాగశః అమీవోగంధాః।

(అని మూడు గంధపు ఉండలు పితృస్థాన మందు ఉంచవలెను.)

సుగంధప్రసాదః

(అని బ్రాహ్మణుడనవలెను. కర్త తిరిగీ పవిత్రం పెట్టుకొని.)

(అపసవ్యంగా)

మాల్యార్థె జగదీశ్వరస్య నిర్మాల్య శ్రీతుల శీదళాని.

(అని తులసీదళములు పితృస్థానమందుంచవలెను)

సుప్రసాద దళాని

(అని భోక్త అనవలెను.]

ధూరసి ధూర్వధూర్వంతం ధూర్వంతంయో స్మాన్ ధూర్వతితం ధూర్వయంత యఃధూర్వాదుః। ఉదకే నైవసాం కల్పితంవోధూపః।

(అనికూర్చోదకం యియ్యవలెను.)

సుధూపః

(అని భోక్త అనవలెను.)

ఉద్దీప్య స్వజాత వేదోపఘ్నుం నిర్ఋతింమమ పశూంశ్చ మహ్యమావహ జీవనంచదిశోదశ। సూర్య స్థితంవోజ్యోతిః

(అనికర్త అనవలెను.)

సుజ్యోతిః

(అని భోక్త అనవలెను.)

యువాసువాసాః పరివీత అగాత్స ఉశ్రేయాన్ భవతిజాయ మానః। పంధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధ్యోమనసా దేవయంతః పితృపితామహ ప్రపితా మహాః। వః ఆచ్ఛాదనార్థం అంతః ప్రావరణార్థం బహిః ప్రావరణార్థం వస్త్రయుగ్మం

(అని భోక్తకు రెండు వస్త్రములియ్యవలెను.)

అనులేపనార్థం గోపీచందనం

(అనిగోపీచందన మియ్యవలెను.)

ధారణార్థం యజ్ఞోపవీతం -

(అనిజంధ్యమియ్యవలెను.)

ఆభరణార్థం కించిద్ధిరణ్యం.

(అని వక దబ్బుయియ్యవలెను.)

పవిత్రార్థం ఇమేదర్భాః

(అని మూడుదర్భలు యియ్యవలెను.)

స్వధాస్వధానమమనమమ సకలారాధనైః స్వర్చిత మస్తు

(అనికర్త అనవలెను.)

సర్వే సంపూర్ణాభవంతి-

(అని భోక్త అనవలెను.)

యష్మదనుజ్ఞయా మండలోద్వర్తనం కరిష్యే।

(అని కర్తఅనవలెను.)

కురుష్వ

(అని భోక్త అనవలెను.)

(సవ్యంగా)

(విశ్వేదేవస్థానమందు నలుపలుకలుగాను పితృస్థానమందు)

(అపసవ్యంగా)

(గుండ్రముగాను మండలములు చేసి భోక్తలకు భోజనపాత్రలు వేయవలెను.)

(సవ్యం)

(ప్రాణాయామం, సంకల్పమున్ను చేయవలెను.)

ఓంభూః.........ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ

(అపసవ్యం)

అస్మత్పిత్రంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీ మజ్జనార్దన వాసుదేవ ప్రీత్యర్థం పితుః ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా భవత్పాణావేవ పాణిహోమంకరిష్యే

(అనికర్త అనవలెను)

క్రియతాం

(అని పితృస్థానమందున్న భోక్తఅనవలెను. ఒక దొన్నెలో అన్నం ఉంచి ఆదొన్నె పితృపాత్రవద్ద వుంచవలెను. మరియొకదొన్నెతో నెయ్యితీసికొని అదిన్ని అక్కడ వుంచవలెను. దొన్నెలోని అన్నం మీద అభిఘారం చేయవలెను. ఆ అన్నంలో కొంచెము తీసికొని దర్భలతో)

ఇదంసోమాయ, ఇదమగ్నయే।

(అని రెండుభాగములు చేయవలెను. తన యెడమ చేతితో భోక్తయొక్క కుడిచెయ్యిపట్టు కొని ఇదం సోమాయ అని విడతీసిన భాగము తన కుడి చేతితో తీసికొని)

(సవ్యం)

(భోక్తి యొక్క కుడిచేతిలో హొమం చేయవలెను)
సోమాయ పితృమతే స్వధానమః ।

(అపసవ్యం)

స్సోమాయ పితృమత ఇదం సమమ।

(ఇదమగ్నయే అనివిడతీసిన భాగం తీసికొని,)

(సవ్యం)

(మరల భోక్తయొక్క కుడిచేతిలో హోమముచేయవలెను,)

అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధానమః।

(అపసవ్యం)

అగ్నయే కవ్యవాహనాయేదం సమమ ।

తత్త్వవాద

(కూర్చతో భోక్తయొక్క కుడిచేతికి అప్రదక్షిణంగా పరిషేచనము చేయవలెను]

(సవ్యం)

స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాంబుద్ధిం శ్రియం బలం ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహిమే హవ్యవాహన ఓంనమః। చతుస్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు॥

(తన ప్రవర చెప్పుకొని......)

అహంభో అభివాదయే।

(అని తరువాత)

(అపసవ్యం)

(అదొన్నెలో నున్న అన్నములో కొంచెము తీసికొని పితృపాత్రలో అభిఘారము చేసిఆపాత్ర యెడమ చేతితో స్పృశించి]

స్వధేయం స్వధేయం స్వధేయం।

(అనిమూడు సార్లు వుంచవలెను.)

అస్తుస్వధా।

(అని భోక్త అనవలెను. పితృపాత్రమీద నున్నతన యెడమ చెయ్యి తీయకుండానే, మరల ఆపాత్రమీద అభిఘారము చేయవలెను)

పితరః ప్రియంతాం।

(అనికర్త అనవలెను.]

(సవ్యం)

(విశ్వేదేవపాత్రలో అభిఘారం చేయవలెను.ఆఅన్నపు దొన్నె దూరంగా నుంచి భోక్తల పాత్రలలో వడ్డన చేయవలెను. వడ్డక్రమం - ముందువిశ్వేదేవపాత్రలోను తరువాత పితృపాత్రలోను అన్నము, పాయసము, భక్ష్యములు వరుసగా వడ్డించవలెను. తరువాత నెయ్యి ముందుగా పితృపాత్రలో వడ్డించి తరువాత విశ్వేదేపాత్రలో వడ్డించవలెను. (నెయ్యిపప్పపాయసమున్ను పాత్రలో కుడిప్రక్కను, భక్ష్యములుయెడమప్రక్కను తక్కినవి యెదుటను వడ్డించవలెను. నెయ్యివడ్డించిన తరువాత పచ్చడి, బెల్లం, పెరుగు, పప్పున్ను కడాపట పప్పున్ను ముందుగా విశ్వేదేవ పాత్రలోను తరువాత పితృపాత్రలోను వడ్డించవలెను.వడ్డనచేయు నప్పుడు)

అభ్రూణ దోషపరిహారార్థం అన్న సూక్త పఠనం కరిష్యే।

(అని అన్నసూక్తం చదువవలెను - మహాజను లెవరైనను వుండే వారి చేతను చదివించవలెను.]

మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యావైశ్వానర మృతాజాతమగ్నిం। కవింసమ్రాజ మతిథింజనానామా సన్నా పాత్రంజన యంతదేవః..... .

పాహిపశ్చాతాదుతవాపురస్తాత్ । ఓం శాంతిశ్శాంతి శ్శాంతిః॥

[వడ్డన ఆయిన తరువాత అభిఘారంచేసి తీర్థం దళంవేసి త్యక్తము చేయవలెను. ముందుగా విశ్వేదేవ పాత్రవద్ద కూర్చుని ఆపాత్రమీద]

ఓం భూర్భువస్సువః .... ప్రచోదయాత్

(అని ప్రోక్షించి)

సత్యంత్వర్తేన పరిషించామి।

(అనిపరిషేచనచేసి కూర్చతో భోక్త యొక్క చెయ్యి స్పృశించి కూర్చ అర్చన పాత్రలోవేసి బ్రాహ్మణుని హస్తము పట్టుకొని త్యక్తమంత్రము చదువవలెను.)

దేవసవితుః ప్రసువ। పృథ్వీతేపాత్రం ద్యౌర పిధానంబ్రాహ్మణస్యాముఖేఅమృతంజుహోమి, స్వాహా, బ్రాహ్మణా నాంత్వా ప్రాణాపానయోర్జుహోమి అక్షిత మసి మామేక్షేష్ఠాః। అముత్రాముష్మిన్ లోకే అతో దేవా అవంతునోయతో విష్ణుర్విచక్రమే। పృథివ్యాః సప్తధామభిః। ఇదం విష్ణుర్విచక్ర

మే,తేధాని దధేపదం। సమూళ్హ మస్యపాంసు రే।స్వాహా
శ్రీ విష్ణోహవ్యం రక్షస్వ। పురూరవార్ద్రివ సంజ్ఞిక
విశ్వేదేవాః ఏతద్వోహవ్యం సపరికరం అస్తుసపరికరం।

(అని భోక్త అనవలెను]

విశ్వేదేవరూపా దేవతాః ఇదం హవ్యం బ్రాహ్మణస్వా హవనీయార్థే దత్తం దాస్యమానంచ అతృప్తేః తత్సర్వం। ఇయం భూమిర్గయా। భోక్తాగదాధరః। అన్నమమృతం స్వర్ణ పాత్రేస్థితం। అక్షయవటఛాయే యం పురూరవార్ద్రివ సంజ్ఞిక విశ్వేభ్యోదేవేభ్య స్తదంతర్యామి శ్రీ అనిరుద్ధ నారాయణాయ। ఇదమిదమన్నం అమృతస్వరూపం అక్షయ తుష్ట్యర్థం యధా భాగం హవ్యంస్వాహానమమ। గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదాది సమస్తపాదేషు దత్తమస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు॥

(అని కర్తబియ్యంనీళ్ళు విడువవలెను.)

గయాయాం శ్రీ విష్ణుపాదాది సమస్త పాదేషు దత్తమస్తు।

(అనిభోక్తి అనవలెను.)

గయాగదాధరః ప్రియతామితి భవంతోబ్రువంతు।

(అని కర్తఅనవలెను]

గయాగదాధరః ప్రీతోభవతు।

(అని భోక్తఅనవలెను -దేవప్రార్థనం.]

యేదేవాసోదివ్యేకాదశస్థ పృథివ్యామధ్యేకాదశస్థ। అప్సుష దోమహినై కాదశస్థతే దేవాసోయజ్ఞమిమంజుషధ్వం। ఆగచ్ఛంతు మహాభాగా విశ్వేదేవామహాబలాః యేహ్యత్రవిహితా శ్రాద్ధేసావధానా భవంతుతే। విశ్వేదేవాంతర్యామిణస్తుష్టా వరదాభవంతు।

(అని కర్తఅనవలెను.)

సావధానాస్మః

[అని భోక్తఅనవలెను, —తరువాత పితృపాత్ర వద్ద కూర్చుని ఆ పాత్రమీద)

ఓం భూర్భువస్సువః .... ప్రచోదయాత్

(అని ప్రాక్షించి,)

(అపసవ్యం)

సత్యంత్వర్తేన పరిషించామి

[అని అ ప్రదక్షిణంగా పరిషేచన చేసి కూర్చతో బ్రాహ్మణుని చెయ్యి స్పృశించి కూర్చ అర్చన పాత్రలో వేసి భోక్తహస్తము పట్టుకొని త్యక్త మంత్రము చదువవలెను.]

దేవసవితుః ప్రసువ। పృథ్వీతేపాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రాహ్మణస్యాముఖే అమృతంజుహోమి। స్వధా బ్రాహ్మణానాంత్వా ప్రాణాపానయోర్జుహోమి। అక్షితమసిమైషాం క్షేషాః అముత్రాముష్మిన్ లోకేఇదం విష్ణుర్వి చక్రమేత్రే ధానిదధె పదం సమూళ్హమస్యసాం సురే। స్వధా। శ్రీ విష్ణోకవ్యం రక్షస్వ। పితృపితామహ ప్రపితామహాః ... శర్మాణః...గోత్రాః...వసురుద్రాదిత్యరూపాః తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్య ప్రాణాంతర్గత శ్రీ ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవాః ఏతద్వః కవ్యం సపరికరం।

[అనికర్త అనవలెను)

అస్తుసపరికరం।

[అనిభోక్త అనవలెను.]

పితృ పితామహ ప్రపితామహ రూపాదేవతాః ఇదం కవ్యం బ్రాహ్మణస్వాహ వనియార్థే దత్తం దాస్యమానంచ ఆతృప్తేః తత్సర్వం। ఇయం భూమిర్గయా। భోక్తాగదాధరః। అన్నమమృతం రజితపాత్రే స్థితం। అక్షయవటఛాయేయం పితృపితామహప్రపితామహేభ్యః .... శర్మభ్యః...గోత్రేభ్యః వసురుద్రాదిత్య రూపేభ్య తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీ ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవేభ్యః ఇదమిదమన్నం అమృత స్వరూపం అక్షయతుష్ట్యర్థం యధాభాగం కవ్యం స్వధానమమ। గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదాది సమస్త పాదేషు దత్త మస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు।

(అని తిలలున్ను నీళ్ళున్ను విడుపవలెను,)

గయాయాం శ్రీ విష్ణుపాదాది సమస్తపాదేషు దత్తమస్తు।

[అనిభోక్త అనవలెను.]

గయాగదాధరః ప్రీయతామితి భవంతో బ్రువంతు।

[అనికర్త అనవలెను.]

గయాగదాధరః ప్రీతోభవతు।

[అని భోక్త అనవలెను, పితృప్రార్థనం.]

(సవ్యం)

యేచేహపితరో యెచనెహయాంశ్చ విద్మయాం ఉచన ప్రవిద్మ। ఆగ్నేత్వం వేత్థయదితేజాతవేదః స్వధాభిర్యజ్ఞం సుకృతంజుషస్వ॥ దేవతాభ్యః పితరభ్యశ్చ మహాయోగిభ్య ఏవచ నమః స్వధాయై స్వాహాయై నిత్యమేవ నమోనమః॥ సప్తవ్యాధాదశార్ణేషు మృగాః కాలంజరేగిరౌ। చక్రవాకాః శరద్వీపేహంసాః సరసిమానసే। యేస్మజాతాః కురుక్షేత్రే బ్రాహ్మణాః వేదపారగాః। ప్రస్థితాదీర్ఘమధ్వానం యూయంతేభ్యోఽవసీదథ। అమూర్తానాంచ మూర్తానాం పితౄణాం దీప్తతేజసాం నమస్యామి సదాతేషాం ధ్యాయినాం యోగచక్షుషాం। చతుర్భిశ్చ చతుర్భిశ్చ ద్వాభ్యాం పంచభిరేవచ । హూయతేచ పునర్ద్వాభ్యాం సమేవిష్ణుః ప్రసీదతు। బ్రహార్పణం బ్రహ్మహవిర్బ్రహ్మాగ్నౌ బ్రహ్మణాహుతం। బ్రహ్మైవతేనగంతవ్యం బ్రహ్మ కర్మ సమాధినా॥ దేశకాలపాత్రమంత్రతంత్ర కర్తృ భోక్తృ హవిర్నియమద్రవ్యైః సర్వం న్యూనాతిరిక్తాభ్యామ చ్ఛిద్రమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు।

(అని కర్త అనగా,)

సర్వం న్యూనాతిరిక్తాభ్యామచ్ఛిద్రమస్తు।

(అని భోక్త అనవలెను. కర్త బియ్యము, నీళ్ళు వదలవలెను. ప్రాణాయామం సంకల్పం చేయవలెను.)

ఏవంగుణ ... పుణ్యతిథౌ సాలగ్రామ చక్రాంకిత విష్ణువైష్ణవ సన్నిధౌ।

(అపసవ్యం)

అస్మత్పితుః ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యాన్నశ్రాద్ధే పితృపితామహ ప్రపితామహాన్... శర్మణః.. గోత్రాన్ వసురుద్రాదిత్యరూపాన్ తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవాన్।

(సవ్యం)

పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞిక విశ్వాన్‌దేవాన్ ఉద్దిశ్య।

(అపసవ్యం)

మయాక్రియమాణేన అనేనపితుః ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్నశ్రాద్ధేన, పితృపితామహ ప్రపితామహానాం....శర్మణాం...గోత్రాణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం తదంతర్యామి, భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవానాం ఏతేషాం సర్వం సగుణంభూత్వా అక్షయాతుష్టిరస్త్వితిభవంతో బ్రువంతు।

(తిలలు, నీళ్ళు వదలవలెను.)

అక్షయాతుష్టిరస్తు।

(అని భోక్త అనవలెను.)

(సవ్యం)

ఏకోవిష్ణుర్మహద్భూతం పృథగ్భూతాన్యనేకశః, త్రీన్‌లోకాన్వ్యాప్తభూతాత్మా భుంక్తే విశ్వభుగవ్యయః। అనేన ప్రాతిసాంవత్సరికశ్రాద్ధయజ్ఞేన భగవాన్ భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీమజ్జనార్దన వాసుదేవః ప్రీయతాం, ప్రీతోభవతు శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు।

(బియ్యం నీళ్ళు వదలవలెను.)

మధువాతాబుతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః। మాధ్వీర్నస్సంత్వోషధీః। మధున క్తముతోషసో మధు మత్పార్థివం రజః మధుద్యౌరస్తునః పితామధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాం అస్తుసూర్యః — మాధ్వీర్గావో భవంతునః। ఇదం మధు ఇదం మధుసర్వం మధ్వస్తు।

[భోక్తలకు సాలగ్రామ తీర్థము, తులసీదళ ములు, అంగారమున్ను యియ్యవలెను. జంద్యము పేరుగా వేసికొని ఉత్తర ముఖముగా నుండి విష్ణు పాదము మీద బియ్యం తిలలు, దర్భలు తులసీదళ ములు పుష్పములు వేసి పూజచేయవలెను.)

విష్ణోశ్చధాతృ శివశక్రగుహేందు సూర్యవహ్ని త్రయార్క రజనీశ గణేశ్వరాణాం। క్రౌంచామరేంద్ర కలశోద్భవకాశ్యపానాం పాదాన్నమామినతతం పితృ ముక్తి హేతూన్। పంచక్రోశం గయాక్షేత్రం క్రోశ మేకం। గయాశిరః। యత్రయత్రతస్మరిష్యంతి పితౄణాం దత్తమక్షయం। గయాయైనమః। గదాధరాయనమః పాండురంగాయనమః కాంచీవరద రాజాయనమః। వేంకటాచల పతయేనమః। శ్రీ లక్ష్మీనృసింహాయనమః మధ్వాదిమస్త గురుభ్యోనమః। గయేయం। గయేయం। గయేయం॥

(సవ్యం)

[బ్రాహ్మణుల చేతులలో సాలగ్రామ తీర్థము వేయవలెను.]

దేవేభ్యః తత్సదమృతమస్తు।

(అని విశ్వేదేవ పాత్రదగ్గిర తుడవవలెను.]

(అపసవ్యం)

పితృభ్యస్తత్సదమృతమస్తు।

(అని పితృపాత్ర దగ్గిర తుడవవలెను.]

(సవ్యం)

[పంచపాత్ర పట్టుకొని నిలువబడి]

బ్రహ్మాంతా గురవః సాక్షాదిష్టం దైవం శ్రియః పతిః। ఆచార్యాః శ్రీమదాచార్యాః సంతుమే జన్మ జన్మని। వాయుహను మద్భీమ మధ్వాంతర్గత మాధవ రామకృష్ణ వేదవ్యాసాత్మక మానసనియామక ... మూర్త్యాత్మక పితృశబ్దవాచ్య।

(అపసవ్యం)

పితృంతర్యామి।

(సవ్యం)

శ్రీమజ్జనార్దన వాసుదేవః ప్రీయతాం ప్రీతో భవతు॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

(భోక్తలు ఆపోశనం పుచ్చుకొని ప్రాణా హుతులు పుచ్చుకోవలెను.]

అమృతమస్తు అమృతోపస్తరణమసి స్వాహా। శ్రద్ధాయాం ప్రాణేనివిష్టోఽమృతం జుహోమి శివోమా విశాప్రదాహాయ ఓం ప్రాణాయస్వాహా-ప్రాణాత్మనే అనిరుద్ధాయేదం నమమ- శ్రద్ధాయాం అపానేనివిష్టో ... దాహాయ। ఓం అపానాయస్వాహా అపానాత్మనే ప్రద్యుమ్నాయేదం నమమ। శ్రద్ధాయాం వ్యానేని విష్టో = దాహాయ ఓం వ్యానాయ స్వాహా వ్యానాత్మనే సంకర్షణా యేదంనమమ। శ్రద్ధాయాం ఉదానేనివిష్టో ... దాహాయ ఓం ఉదానాయ స్వాహా ఉదానాత్మనే వాసుదేవాయేదం నమమ - శ్రద్ధాయాం సమానేనివిష్టో .... దాహాయ ఓం సమానాయ స్వాహా సమానాత్మనే నారాయణాయేదం నమమ — ఓం బ్రహ్మణేస్వాహా, పరమాత్మన ఇదం నమమ-బ్రహ్మణిమాత్మాన మమృతత్వాయ॥

[భోక్తలు ప్రాణాహుతులు పుచ్చుకొనినప్పుడు పాత్రలమీదనుంచిన వేళ్లు కడిగికొనుటకు వారిప్రక్కను కూర్చొదకం వేయవలెను.]

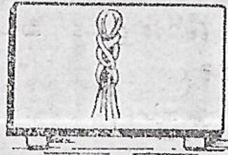
రక్షోఘ్నసూక్తాన్ పితృలింగాన్ వైష్ణవానా శ్రవయిష్యే

(అనికర్త అనవలెను అట్టి సూక్తములుకర్తకు వస్తే చదువవలెను. ప్రాణాయామం, సంకల్పముచేసి)

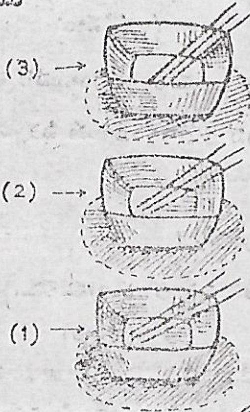
(వ)

తదుపరి
పాత్ర
స్థానము

దర్భబ్రాహ్మణుల
ఆసనము

(3)
(2)
(1)
దొన్నెలు, వర్తులాకారమండలము

(తూ)

దొన్నెలు, చతురస్రమండలము
(2)
(1)

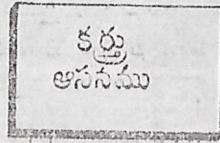
తదుపరి
పాత్రస్థానము
దర్భబ్రాహ్మణుల
ఆసనము

(ప)

ఉద్ధరిణి
కూర్చ
జలము
తులసి
పుష్పగంధ
దక్షిణ
తిల
పూరిత
కలశము

కర్తృ
ఆసనము

(ద)

ఏవంగుణ....పుణ్యతిథౌ పితుః ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధ బ్రాహ్మణభోజనకాలే భోజనసాద్గుణ్యార్థం శ్రాద్ధ సంరక్షణార్థం మహాజనైః సహఅధిశ్రవణ పురుషసూక్తాది మంత్రపఠనం కావ్య పారాయణంచ కరిష్యే। కారయిష్యేచ। సహస్రశీర్షా నారాయణః పురుషో ఽనుష్టుప్ అంత్యాత్రిష్టుప్ మంత్ర పఠనే వినియోగః। హరిః ఓం సహస్రశీర్షాపురుషః। శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥

(భోక్తలకు నెయ్యివడ్డించి ఉదకమిచ్చిన తరువాత కర్తలేచినిల్చుని ఉపచారం చెప్పవలెను.)

దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్యశ్చ ఏవచ। నమః స్వధాయైస్వాహాయైనిత్యమేవనమో నమః। విశ్వేదేవాః। అపేక్షితం యాచనీయం త్యాజ్యం చైవానపేక్షితం। ఉపవిశ్య సుఖేనైవ భోక్తవ్యం స్వస్థ మానసైః।

(అని కర్త అనగా)

గయాశ్రాద్ధఫలదమస్తు-నారాయణగోవింద.

(అని విశ్వదేవభోక్త అనవలెను.)

(అపసవ్యం)

పితృదేవాః। అపేక్షితం...మానసైః

(అని కర్తపిత్రు దేవతలతో మనవిచేయగా ఆ భోక్త]

గయాశ్రాద్ధ ఫలదమస్తు. నారాయణగోవింద।

(అని అనవలెను. తరువాత భోక్తలకు పదార్థములు మరల వడ్డించవలెను. భోక్తల భోజనములైన తరువాత)

మధువాతాఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః। మాధ్వీర్నః సంత్వోషధీః మధునక్తముతోషసో మధుమత్పార్థివంరజః మధుద్యౌరస్తునః పితామధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాం అస్తుసూర్యః మాధ్వీర్గావోభవంతునః। ఓం అక్షన్నమీమదంత హ్యవ ప్రియా అధూషత అస్తోషత స్వభానవో విప్రానవిష్ఠయామతీ యోజాన్వింద్రతేహరీ। మధుమధుసంపన్నం।

(అని కర్త అనవలెను.)

సుసంపన్నం

(అని భోక్తఅనవలెను.)

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికవిశ్వేదేవాః తృప్తాస్థ?

(అని కర్త వక మెతుకు విశ్వేదేవపాత్రవద్ద వేయవలెను.)

తృప్తాస్మ।

(అని భోక్త అనవలెను.)

(అపసవ్యం)

పితృపితామహ ప్రపితామహాః తృప్తాస్థ?

(అని కర్తవక మెతుకు పితృపాత్రవద్ద వేయవలెను)

తృప్తాస్మ।

(అని పితృభోక్త అనవలెను.)

(సవ్యం)

(చేయికడిగికొని ప్రాణాయామం సంకల్పం చేయవలెను. అంతకుముందే పిండములుచేసి ఉంచుకొనవలెను. మూడుపెద్దపిండములున్ను చిన్నపిండమొకటిన్ని చేయవలెను.

ఏవంగుణ....పుణ్యతిథౌ।

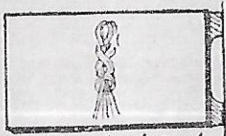
[అపసవ్యం]

అస్మత్పిత్రంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీమజ్జనార్దవాసుదేవప్రీత్యర్థం పితుః ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండప్రదానమహంకరిష్యే॥

(అని ఉదకము వదవలెను.)

(పటములో చూపబడినట్లు)

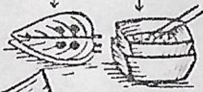
(డ) పాణి హోమక్రమము

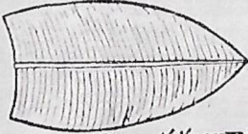

పితృదేవతలస్థానము భోక్తలు లేక దర్భబ్రాహ్మణులు ఆసనక్రమము

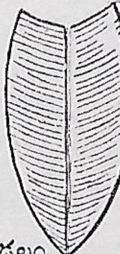
తాంబూలాదులు సువర్ణ, పుష్ప దక్షిణ

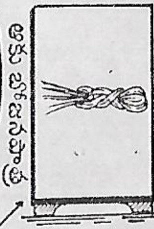
దొప్పలు బియ్యము దర్భలు -2

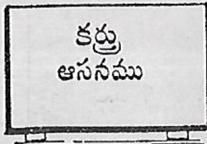

విశ్వేదేవ, భోక్తలు లేక దర్భబ్రాహ్మణులు, ఆసనక్రమము (ప)

(తూ)

(ఉ)

కురుష్వ ।

(అని భోక్తఅనవలెను. తరువాత పిండప్రదానము చేసేచోట గోమయంతో 'యేరూపాణి' అనే మంత్రంచెబుతూ అలకవలెను.]

యేరూపాణిప్రతిముంచమానాః సురాస్సంతః స్వధయాచరంతి । పరాపురోనిపురోయే భరంతగ్నిష్టా ల్లోకాప్రణుదాత్వస్మాత్ ।

(తరువాత)

అపహతా అసురారక్షాంసిపిశాచాః నేదిషదః।

(అని ఆ అలికిన మండలము మీద దర్భతో తుడవవలెను.)

తామభ్యుక్ష్య।

(అని ఆ మండలముమీద కూర్చోదకం చల్లవలెను]

ఆయంతునః పితరో మనోజవనః।

[అని పితృదేవతలను రమ్మని ప్రార్థించవలెను.]

సకృదాచ్ఛిన్నైష్టిర్భైరవస్తీర్య।

[అని పొదుగు దర్భలు ఆ మండలముమీద పరుపవలెను. విష్ణుపాదము ఆదిస్థలమీద.]

శుంధంతాం అస్మత్పితః, శుంధంతాం అస్మత్పితామహః శుంధంతాం అస్మత్ప్రపితామహః।

(అని దిగువను, మధ్యను, పైనిన్ని తిలలు నీళ్ళున్ను విడువవలెను. తరువాత నొక పిండము తీసికొని.)

ఎతత్తే అస్మత్పితః ... శర్మన్ ... గోత్ర వసురూప, తదంతర్యామి భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీప్రద్యుమ్న, యెచత్వామత్రాను, అస్మత్పితె ... శర్మణే ... గోత్రాయ వసురూపాయ తదంర్యామి భారతీ రమణ ముఖ్యప్రాణాం తర్గత శ్రీప్రద్యుమ్నాయ, యేచతమనుగచ్ఛంతితేభ్య శ్చాయంపిండః తస్మైతే స్వధానమః।

(అని దిగువ దర్భల మీద నుంచవలెను.)

గయాయాం శ్రీ విష్ణుపాదాది సమస్త పాదేషుదత్త మస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు।

(అని కూర్చోదకం ఆ పిండం మీద వేయవలెను.)

దత్తమస్తు।

(అని భోక్తఅనవలెను)

గయాగదాధరః ప్రీయతామితి భవంతోబ్రువంతు,

(అని కర్త అనవలెను]

గయాగదాధరః ప్రీతోభవతు।

(అని భోక్తలనవలెను. రెండవపిండము తీసికొని]

ఏతత్తే అస్మత్పితామహ ... శర్మన్ .... గోత్ర రుద్రరూప తదం..భా .. రమణముఖ్య... శ్రీసంకర్షణ। యేచత్వా మత్రాను। అస్మత్పితామహాయ...శర్మణే.... గోత్రాయ రుద్రరూపాయతదం....భా...ర ... ముఖ్య ... శ్రీసంకర్షణాయ యేచతమనుగచ్ఛంతి తేభ్యశ్చాయంపిండః తస్మైతే స్వధానమః।

(అని దర్భలమీద మధ్యమఆపిండను ఉంచవలెను]

గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదాది సమస్త పాదేషు దత్త మస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు।

(అని కూర్చోదకము ఆ పిండముమీద వేయవలెను)

దత్తమస్తు।

(అని భోక్తఅనవలెను.]

గయాగదాధరః ప్రీయతామితి భవంతో బ్రువంతు।

(అని కర్తఅనవలెను.)

గయాగదాధరః ప్రీతోభవతు।

(అని భోక్తలనవలెను, మూడవపిండము తీసికొని,]

ఏతత్తే అస్మత్ప్రపితామహ ....శర్మణ ....గోత్ర ఆదిత్యరూప, తదం...భా...ర...ముఖ్య...శ్రీవాసుదేవ - యెచత్వా మత్రాను అస్మత్ప్రపితామహాయ,.... శర్మణే...గోత్రాయ ఆదిత్యరూపాయ। తదం...భా... ర— ముఖ్య...శ్రీవాసుదేవాయ యేచతమను గచ్ఛంతి తేభ్యశ్చాయం పిండః తస్మైతే స్వధానమః॥

(అని దర్భల చివరను ఆపిండము ఉంచవలెను,)

గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదాది సమస్తపాదేషు దత్తమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు ।

(అని కూర్చదకము ఆ పిండముమీద వేయవలెను.]

దత్తమస్తు।

(అని భోక్త అనవలెను.)

గయాగదాధరః ప్రీయతామితి భవంలో బ్రువంతు

(అని కర్త అనవలెను.)

గయాగదాధరః ప్రీతోభవతు।

(అని భోక్త అనవలెను)

శేషాన్నం పిండానాము పరినిధాయ-

(అని పార్మణపాత్రలోని మెతుకులు పిండముల మీద నుంచవలెను.)

అత్రపితరో మాదయధ్వం- అమీమదంత పితరో యథా భాగమావృషాయీషతా,

(అని కర్త అనవలెను. తరువాత గిన్నెలోని అన్నము కొంచెము తీసికొని తరువాత అఘ్రాణము చేయుటకొరకు వేరే క్రిందనుంచవలెను. తిలలు నీళ్ళను తీసికొని)

శుంధంతాంపితః, శుంధంతాంపితామహః శుంధంతాంప్రపితామహః।

(అని పిండములమీద వేయవలెను. రెండు దర్భలు నీళ్ళలోముంచి,]

అస్మత్పితః...శర్మన్...గోత్రవసురూపప్రద్యుమ్న అభ్యంక్ష్వ।

(అని ఆ దర్భల ఉదకము పిండముల మీద పడునట్లు కదపవలెను.)

అస్మత్పితామహ.... శర్మన్....గోత్ర రుద్రరూప సంకర్షణ అభ్యంక్ష్వ - అస్మత్ప్రపితామహ... శర్మన్ ....గోత్ర ఆదిత్యరూప శ్రీవాసుదేవ - అభ్యంక్ష్వ-

[ఆ రెండు దర్భలను క్రింద పడవేసి మరి రెండు దర్భలు నేతిలో ముంచి,]

అస్మత్పితః.... శర్మన్....గోత్ర... వసురూప ప్రద్యుమ్న అంక్ష్వ పితామహ ....శర్మన్.... గోత్ర రుద్రరూప సంకర్షణ....అంక్ష్వ ప్రపితామహ... శర్మన్.... గోత్ర ఆదిత్యరూప శ్రీ వాసుదేవ అంక్ష్వ।

(అని ఆ దర్భలమిదనుండి నెయ్యి పిండములమీద పడునట్లు కదపవలెను. తరువాత ఆ దర్భల క్రింద పడవేయవలెను. 3 క్రొత్త గుడ్డముక్కలు,)

ఏతానివః పితరోవాసాంస్యతో నోన్య త్పితరోమా యోష్ట

(అని మూడు పిండముల మీద నుంచవలెను)

(సవ్యం)

కులాభివృద్ధ్యర్థం విష్ణు ప్రీత్యర్థం పార్వణపూజాం కరిష్యే ।

(అని పిండములకు పూజచేయవలయును.)

పార్వణ దేవతాభ్యో నమః - ధ్యాయామి ఆవాహయామి అర్ఘ్య, పాద్య, ఆచమనీయ పూర్వకకూర్చోదక స్నానం సమర్పయామి ।వస్త్రం సమర్పయామి. యవాక్షత, తిలాక్షతాన్ సమర్పయామి। గంధ, అక్షత, తులసీదళ, భృంగరాజపత్రాణి సమర్పయామి। ధూపం సమర్పయామి॥ దీపం సమర్పయామి. నైవేద్యం - ఓం భూర్భువస్సువః....ప్రచోదయాత్ సత్యంత్వర్తేన పరిషించామి॥ అమృతమస్తు అమృతోపస్తరణ మసి స్వాహా ఆజ్యమిశ్ర అపూపనైవేద్యం సమర్పయామి- ఓం ప్రాణాయస్వాహా...బ్రహ్మణేస్వాహాపానీయోదకం సమర్పయామి. హస్తపాద ప్రక్షాళనం సమర్పయామి తాంబూలం సమర్పయామి. సువర్ణ దక్షిణాం సమర్పయామి సర్వోపచారాన్ సమర్పయామి. నమస్కారం, నమోవః పితరః ఇషె, నమోవః పితర ఊర్జె. నమోవః పితరః శుష్మాయ నమోవః పితరో ఘోరాయనమోవః పితరోజీవాయనమోవః పితరో రసాయస్వధావః పితరో నమోవః పితరో. నమోనమః॥ ఏతాయుష్మాకం పితర ఇమా అస్మాకం జీవావో జీవంతఇహానంతః స్యామ ॥

(ద)
పిండప్రధానక్రమం

పాత్ర
పిత్ృస్థానము
ఆకు, భోజన పాత్ర
విశ్వదేవులు
ప్రపితామహా
(తూ)
పితామహా
పిత్ృ
తాంబూలము, దక్షిణ
విష్ణుపాదము
నైవేద్యము
ఉపరిదర్భలు
పిండస్యదుపరి
వస్త్రములు, సాలంకృత
(ప)
కురుచ
కర్త్ర
ఆసనము
ప్రత్యక్ష దీపం
(ఉ)
కలశము

(అని ఉపస్థానం చెప్పి నమస్కరించవలెను]॥

మనోన్వాహువామహె నారాశం సేనస్తోమన। పితౄణాంచ మన్మభిః। అనఏతుమనః పునః క్రత్వే దక్షాయజీవసె। జ్యోక్చ సూర్యందృశె। పునర్నః పితరోమనోదదాతు దైవ్యోజనః జీవవ్రాతంసచేమహి పరేతసపితరః సౌమ్యాగంభీరైః పథిభి పూర్వ్యాణేభిః దత్వాయాస్మభ్యం ద్రవిణెహభద్రంరయించనః సర్వ వీరంనియచ్ఛత। యదంతరిక్షం పృధీవీముతద్యాం యన్మాతరం పితరం వాజహింసిమా। అగ్నిర్మాతస్మా దేః సౌగార్హపత్యః ప్రముంచతుదురితాయా నిచకృమా కరోతు మామనేహసం॥— వీరంమెద త్తపితరః॥—

గయాయాం ధర్మపృష్ఠేచ సదసిబ్రహ్మణస్పతె। గయాశీర్షెవటేచైవ పితౄణాం దత్తమక్షయం। గయా యాంపితృరూపేణ స్వయమేవ జనార్దనః। తందృష్ట్వా పుండరీకాక్షం ముచ్యతేచ ఋణత్రయాత్। శమీపత్ర ప్రమాణేన పిండం దద్యాద్గయాశిరే। ఉద్దరేత్సప్త గోత్రాణి కులమెకోత్తరం శతం॥.... దేశకాలపాత్ర మంత్రతంత్ర కర్తృ భోక్తృ ద్రవ్యైః సర్వంన్యూనాతి రిక్తాభ్యా మచ్ఛిద్రమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు।

(అని కర్తఆనవలెను.)

అచ్ఛిద్రమస్తు।

తత్త్వవా

(అని భోక్తలనవలెను. — మరల ప్రాణాయామం సంకల్పం చేసి)

ఏవంగుణః...పుణ్యతిథౌ ।

(అపసవ్యం)

అస్మత్పితృపితామహ ప్రపితామహాన్...శర్మణః ...గోత్రాన్ వసురుద్రాదిత్యరూపాన్...తదం భా... ర-ముఖ్య...ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవాన్ ।

(సవ్యం)

పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞికవిశ్వాన్ దేవాంశ్చ ఉద్దిశ్య మయాకృతేన అస్మత్పితుః ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధీయ త్రిలోదక పింఢప్రదానేన,

(అపసవ్యం)

పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...శర్మణాం.... గోత్రాణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం తదం...భా.... ర...ముఖ్య...శ్రీప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవానాం ఏతేషాం సర్వం సగుణం భూత్వా అక్షయాతుప్తిర స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు ।

(అని కర్త తిలోదకం విడువవలెను.)

అక్షయాతుప్తిరస్తు ।

(అని భోక్తఅనవలెను.)

(సవ్యంగా)

ఏకోవిష్ణుర్మహద్భూతం పృథగ్భూతాన్యనేకశః । త్రీన్లోకాన్ వ్యాప్యభూతాత్మా భుక్తేవిశ్వభుగవ్యయః। అనేన పితృయజ్ఞేన భగవాన్ అస్మత్పితృశబ్దవాచ్య పిత్రంతర్యామి శ్రీ భారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీమధ్వవల్లభ జనార్దనవాసుదేవః ప్రియతాం ప్రీతో భవతు శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు ।

(బియ్యం నీళ్ళు విడువవలెను. పాణిహోమంచేసిన అన్నపుదొన్నె లోని కొంచెము అన్నం తీసికొని అందులో కొంచెము బియ్యం నీళ్ళుకల్పి విశ్వేదేవ స్థానమందు భోజన పాత్రవద్ద ఈ శ్లోకం చదువుతూ వేయవలెను.)॥

అసోమపాశ్చయేదేవా యజ్ఞభాగవివర్జితాః। తేషామన్నం ప్రదాస్యామి వికిరం వైశ్వదైవికం ।

(అని ఆ అన్నము బియ్యము ఉదకముున్న వేయవలెను.)

(అపసవ్యం)

(అదొన్నెలో మరికొంత అన్నం తీసికొని అందులో తిలలున్న ఉదకమున్న కలిపి)

అసంస్కృతాః ప్రమీతాయే త్యాగిన్యోయాఃకుల స్త్రియః। ధాస్యామితేభ్యో వికిరమన్నంతాభ్యశ్చపై కృతం ।

(అని పితృపాత్రవద్ద వేయవలెను. ఆదొన్నెఅక్కడనే పడవేయవలెను తరువాత ఆఘ్రాణించుటకుక్రింద నుంచిన అన్నము (29వుట మొదటికాలం 15వ పంక్తి చూడుము)

చరోః ఘ్రాణభక్షం భక్షేత్ ।

(అని వాసనచూచి వదలివేసి పవిత్రం విప్పివేసి కాళ్లు చేతులు కడిగికొని సవ్యంగా ఆచమనం చేసి తిరిగి పవిత్రం పెట్టుకోవలెను)

(అపసవ్యం)

యేఅగ్నిదగ్ధాఃకంఖః, పితరస్త్రిప్తుప్ ఉచ్ఛిష్టపిండదానే వినియోగః ।

(అని దేవ పితృభోజన పాత్రల మధ్యను ఉదకము చల్లి అక్కడ తిలలు దర్భలువేసి ఉచ్ఛిష్ట పిండము తీసికొని)

యేఅగ్నిదగ్ధాయేఽనగ్నిదగ్ధా మధ్యేదివ స్వధయా మాదయంతే । తేభిస్వరాడసునీతిమేతాం యథావశం తన్వంకల్పయస్వ । అగ్నిదగ్ధేభ్యః । అనగ్నిదగ్ధేభ్యః

అస్మత్కులే ప్రసూతా మృతాభ్యః ఉచ్ఛిష్టభాగధ్యః అయం పిండః స్వధానమః ।

(అని క్రింద వుంచవలెను. దొన్నెలో నువ్వులు నీళ్లున్ను వేసికొని)

అగ్నిదగ్ధాశ్చ అనగ్నిదగ్ధాశ్చ మార్జయంతాం ఏత ద్వస్త్రిలోదకం ।

(అని ఆ పిండముమీదవేసి ఆ దొన్నె పిండమును ముట్టుకోకుండా పైని బోర్లించవలెను. పిమ్మట పవిత్రం విప్పి క్రిందపడవేసి కాళ్ళుచేతులు కడిగికొని సవ్యంగా ఆచమనంచేసి మరియొక పవిత్రం ధరించవలెను.)

(సవ్యం)

ఉచ్ఛిష్టభాగధ్యం అన్నం దీయతాం ।

(అని కర్త భోక్తల నడుగవలెను.)

యజమానకులేజాతా దాసాదాస్యోన్న కాంక్షిణః ।
తే సర్వే తృప్తిమాయంతు మయాద త్తైశభూతలే ।

(అని భోక్తలు తమ విస్తళ్ళలో మిగిలిన పదార్థ మును క్రిందవేయవలెను. తరువాత భోక్తలకు ఉత్తరా ప్రోశనమియ్యవలెను.)

అమృతాపిధానమసిస్వాహా । రౌరవేఽపుణ్యనిలయే పద్మార్బుదనివాసినాం । అర్థినాముదకం దత్తమక్షయ్య ముపతిష్ఠతు ॥

(భోక్తలులేచి చేతులుకాళ్ళు కడిగికొని వచ్చినతరు వాత వారికి సాలగ్రామ తీర్థమున్ను తులసీదళమున్ను యియ్యవలెను.)

శివా అపః సంతు ।

(అని విశ్వేదేవభోక్త చేతిలో కూర్చోదక మియ్య వలెను.)

సంతుశివా అపః ।

(అని భోక్త అనవలెను.)

యవాఃపాంతు ।

(అని ఆ భోక్త చేతిలో బియ్యం వేయవలెను.)

పాంతుయవాః ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను.)

దర్భాఃపాంతు ।

(అని ఆ భోక్త చేతిలో దర్భలుంచవలెను.)

పాంతుదర్భాః ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను.)

సుప్రోక్షితమస్తు ।

(అని విశ్వేదేవ అర్ఘ్యపాత్రలలోని ఉదకము పిండములమీద వేయవలెను.)

అస్తుసుప్రోక్షితం ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను.)

(అపసవ్యం)

శివా అపఃసంతు ।

(అని పితృభోక్తచేతిలో కూర్చోదకముంచవలెను.)

సంతుశివాఅపః ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను.)

తిలాః పాంతు ।

(అని భోక్త చేతిలో తిలలు వేయవలెను)

పాంతుతిలాః ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను.)

దర్భాఃపాంతు ।

(అని ఆ భోక్తచేతిలో దర్భలుంచవలెను.)

పాంతుదర్భాః ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను.)

సుప్రోక్షితమస్తు ।

(అని పితృస్థానంలోని అర్ఘ్యపాత్రలలోని ఉద కము పిండముల మీద వేయవలెను)

అస్తుసు ప్రోక్షితమ్ ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను.)

(సవ్యం)

(ఆశీర్వాదము చేయుడని భోక్తలచేతులలో అక్షతలువేసి, వారి పాదములమీద బియ్యమువేసి పూజించి...]

గోత్రోహం అభివాదయే ।

(అని భోక్తలకు నమస్కరించవలెను.)

గోత్రాభివృద్ధిరస్తు, వంశాభివృద్ధిరస్తు ।

(అని భోక్తలు కర్తకు ఆశీర్వాదం చేసి అతని చేతిలో అక్షతలు వేయవలెను. ఆ అక్షతలు పిండముల మీద వేసి తానున్ను శిరస్సు మీద వేసికొనవలెను)

విశ్వేదేవాః భోజనపాత్రాణ్యుచ్చాలయిష్యే ।

(అని విశ్వదేవభోక్తను అడుగవలెను.)

ఉచ్చాలయ ।

(అని ఆ భోక్త అనగా ఆ భోక్త భోజనపాత్ర మీద బియ్యం వేయవలెను.)

(అపసవ్యం)

పితృదేవాః భోజనపాత్రాణ్యుచ్చాలయిష్యే ।

(అని పితృభోక్తను అడుగవలెను.)

ఉచ్చాలయ ।

(అని ఆ భోక్త అనవలెను. ఆ భోక్తయొక్క భోజనపాత్రమీద తిలలు వేయవలెను.)

(సవ్యం)

స్వస్తిర్బ్రూత

(అని కర్తఅనవలెను.)

స్వస్తి ।

(అని భోక్త అనవలెను)

మయాయద్దత్తం శ్రాద్ధమన్నం ఉదకాది తదక్షయ్యమస్త్వితిబ్రూత ।

(అని కర్త అనవలెను.)

అక్షయ్యమస్తు ।

(అని భోక్తలనవలెను.)

భోజనసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాః పాతు ।

(అని కర్త భోక్తలకు దక్షిణలు యియ్యవలెను.)

పాంతుదక్షిణాః ।

(అని భోక్తలు దక్షిణలు తీసికొనవలెను.)

స్వాహాంవాచయిష్యే స్వధాంవాచయిష్యే ।

(అని కర్త అనవలెను)

వాచ్యతాం ।

(అని భోక్తలనవలెను.)

విశ్వేదేవాః ప్రీయతాం పితరశ్చప్రీయంతాం ।

(అని కర్త అనవలెను. తరువాత పిండములకు నమస్కరించి)

యుష్మదనుజ్ఞయా పిండానుద్వాసయిష్యే ।

(అని కర్త అనవలెను.)

ఉద్వాసయ ।

(అని భోక్తలనవలెను. తరువాత పిండములను వస్త్రములోవుంచి మూటకట్టవలెను)

అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీకాంచీహ్యవంతికా పురీద్వారవతీ చైవ సప్తైతె మోక్షదాయకాః । తద్విష్ణోః పరమంపదం సదాపశ్యంతి సూరయః। దివీవచక్షురాతతం తద్విప్రాసోవిపన్యవో జాగృవాన్ సః సమింధతే విష్ణోర్యత్పరమం పదం ।

(అని చదివి)

(సవ్యం)

(పిండప్రదానము చేసినచోట కూర్చతో కొట్ట వలెను.

పిండస్థానేశాంతిరస్తు పుష్టిరస్తు తుష్టిరస్తు వృద్ధిరస్తు అవిఘ్నమస్తు ఆయుష్యమస్తు ఆరోగ్యమస్తుస్వస్తిశివం కర్మాస్తు కర్మసమృద్ధిరస్తు పుత్రసమృద్ధిరస్తు వేద సమృద్ధిరస్తు శాస్త్రసమృద్ధిరస్తు ధనధాన్యసమృద్ధి రస్తు బహిర్దైశేఅరిష్టనిరసనమస్తు పిండానాంస్వస్థానే వాసః।

(అని పిండములమూటను పిండప్రదానం చేసిన చోట పెట్టవలెను. తరువాత కూర్చ విప్పవలెను.)

ధామంతే వామదేవ, ఆపో, జగతీ కూర్చవిసర్జనే వినియోగః। ధామంతే విశ్వం భువనమధి శ్రితమంతః సముద్రేహృద్యా। అంతరాయుషీ ఆపోమసీకె సమిధెయ ఆభృత స్తమస్యాత్ మధుమంతంతఊర్మిం॥

(అని కూర్చవిప్పి)

(అపసవ్యం)

పితృభ్యః స్వధోచ్యతాం పితామహేభ్యః స్వధో చ్యతాం ప్రపితామహేభ్యః స్వధోచ్యతాం పితరః ప్రియంతాం ।

(అని కూర్చయొక్క దర్భలమీద నీళ్ళుపోసి దర్భలచివళ్ళ నీరు పిండముల మూటమీద పడనియ్య వలెను. తరువాత ఆ దర్భలచివళ్ళు పట్టుకొని)

(సవ్యం)

ప్రియంతాం విశ్వేదేవాః విశ్వేదేవాః ప్రియంతాం ।

(అని ఆ దర్భల మొదళ్ళయొక్క నీరుపిండముల మూటమీద పడనిచ్చి ఆ దర్భలు దిగువ పడవేయ వలెను. మొట్టమొదట దేవపితరులను ఆవాహనచేసిన అయిదు దర్భలు (11పుట 2వ కాలం 14,15 పంక్తులు చూడుడు) తీసికొని శ్రాద్ధవిసర్జన చేయవలెను.)

వాజేవాజే ఇత్యస్య మంత్రస్య । వసిష్ఠఋషిః । వాజినోదేవతా త్రిష్టుప్ ఛందః । శ్రాద్ధే ఆవాహిత పితృవిసర్జనే వినియోగః ।

(అపసవ్యం)

వాజేవాజేవత వాజినోనోధనేషు విప్రా అమృతా ఋతజ్ఞాః । అస్యమధ్వఃపిబతమాదయధ్వం తృప్తా యాతపథిభిర్దేవయానైః । ఉత్తిష్ఠపితరః ।

(అని పితృభోక్తమీద మూడుదర్భలు అప్రదక్షి ణంగా త్రిప్పి ఆ భోక్త చేతికి తగిలించవలెను. తక్కిన రెండు దర్భలున్ను)

(సవ్యం)

అనూత్తిష్ఠతాం విశ్వేదేవా ।

(అని విశ్వేదేవభోక్తయొక్క చేతికి తగిలించ వలెను. తరువాత)

అన్నశేషోప్యస్తి అన్నశేషః కింక్రియతాం ।

(అని భోక్తలనడుగవలెను.)

ఇష్టైఃసహభుజ్యతాం ।

(అని భోక్త లనవలెను.)

(ఆశీర్వచనం)

ఇహైవస్తంమావియౌష్టం విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతం। క్రీడంతౌ పుత్రైర్నప్తృభిర్మోదమానౌ స్వేగృహే । ఆయుః ప్రజాంధనం విద్యాంస్వర్గం మోక్షం సుఖా నిచ । ప్రయచ్ఛంతు మహాభాగాః యథారాజ్యం పితా మహాః । ఏతాః సత్యాః ఆశిషఃసంతు పితృప్రసాదా ద్వంశాభివృద్ధిరస్తు.

(అని భోక్తలు ఆశీర్వాదము చేసిన తరువాత కర్త వారితో నిట్లు మనవిచేయవలెను)

ఆద్యమేసఫలం జన్మ భవత్పాదాభి వందనాత్ । ఆద్యమే వంశజాస్సర్వే యాతావోనుగ్రహాద్దివం । పత్ర తత్త్వవాద

శాకాదిదానేన క్లేశితా యూయమీదృశాః । తత్క్లేశ జాతం చిత్తేతు విస్మృత్యక్షంతు మర్హథ । ఆసన భోజన శాకపాక ద్రవ్యదక్షిణాది సర్వంన్యూనం ।

(అని కర్త మనవి చేయగా)

సర్వం సంపూర్ణంగయాకృత శ్రాద్ధఫలమస్తు ।

(అని భోక్తలనవలెను.)

అమావాజస్య ప్రసవో జగమ్యాదాద్యావా పృథివీ విశ్వశంభూః । ఆమాగంతాం పితరామాతరాచామా సోమో అమృతత్వాయగమ్యాత్ । దాతారోనోభి వర్ధంతాం వేదాస్సంతతిరేవనః । శ్రద్ధాచనో మావ్యగ మద్బహు దేయంచనోస్తు । అన్నంచనో బహుభవేద తిథీంశ్చల భేమహి । యాచితారశ్చనస్సంతు మాచయా చిష్వంకంచన.

(అని కర్త ప్రార్థించవలెను.)

దాతరో వోభివర్ధంతాం వేదాః సంతతిరేవవః। శ్రద్ధాచ వోమావ్యగ మద్బహు దేయంచవోస్తు। అన్నం చవో బహుభవే దతిథీంశ్చలభధ్వం। యాచితారశ్చవః సంతు మాచయా చిధ్వంకంచన ।

(అని భోక్తలనవలెను.)

అనాదరమతిక్రమ్య నమస్కారోక్తి పూర్వకం। ఉభయోః కారబద్ధోహం ఆసీమాంతమనువ్రజే॥

(అని కర్త అనవలెను.)

నానువ్రజ

(అని భోక్తలనవలెను)

అచ్యుతాయనమః అనంతాయనమః గోవిందాయ నమః అచ్యుతానంత గోవిందాయనమః॥యస్యస్మృత్యా చనా మోక్త్యాతపో యజ్ఞక్రియాదిషు। న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యోవందేతమచ్యుతం । మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం జనార్దన। యత్కృతంతు మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుమే। అనేనపితుః ప్రాతి సాంవత్సరికమృతా హోఖ్యాన్న శ్రాద్ధేన భారతీరమణ ముఖ్య ప్రాణాంతర్గత శ్రీమజనార్ధన వాసుదేవః ప్రియతాం ప్రీతోభవతు శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రాద్ధాంగతర్పణం.

ఆచమ్య పవిత్రంధృత్వా....సంకల్ప్య... పుణ్య తిథౌ...............

(అపసవ్యం)

అస్మత్పితుః ప్రాతిసాంవత్సరిక శ్రాద్ధాంగపరే హనిక ర్తవ్య తిలతర్పణమహంసద్యః కరిష్యే। అస్మ త్పితరం- శర్మాణం-గోత్రం వసురూపం- తదం-భా- ర-ముఖ్య-శ్రీప్రద్యుమ్నం స్వధానమ స్తర్పయామి॥ త్రి॥ పితామహం- శర్మాణం-గోత్ర-రుద్రరూపం- తదం- భా-ర- ముఖ్య-శ్రీసంకర్షణం స్వధానమ స్తర్పయామి॥ త్రి॥ ప్రపితామహం-శర్మాణం- గోత్రం-ఆదిత్యరూపం తదం-భా-ర-ముఖ్య- శ్రీ వాసుదేవం స్వధానమస్త ర్పయామి॥ త్రి॥- అనేన శ్రాద్ధాంగసద్యస్తి లతర్పణేన భగవాన్- శ్రీమజ్జనార్ధన వాసుదేవః ప్రియతాం ప్రీతో భవతు శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

(పవిత్రం విప్పివేసి బృహత్సామ అను మంత్ర ముతో రక్షవుంచుకొని యాతెఅగ్ని అనే మంత్రముతో అగ్నిని ఆత్మారోపణం చేసికొనవలెను.)

(ఇది ఔపాసనానంతమందు చేస్తే ఇక్కడ చేయ నక్కరలేదు)

ఋగ్వేదాబ్దికమంత్రం సంపూర్ణం.

మహాలయ ప్రకరణం

+0+

సంకల్పం । ఏవంగుణ...పుణ్యతిథౌ అపసవ్యం అస్మత్ పితృపితామహప్రపితామహానాం .. గోత్రాణాం ...శర్మణాం ..వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం.... తదంతర్గత భా.. ర ..ము... ప . సం . వాసుదేవానాం... మాతృపితామహిప్రపితామహీనాం ... గోత్రీణాం.... తాయీనాం వసురుద్రాదిత్య రూపిణాం తదంతర్గత భా. .ర...ము. .ప్ర.. సం...వా... సాపత్నిమాతుః...

మాతామహమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితమహానాం ...గోత్రాణాం.. శర్మణాం., వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం తదంతర్గత భా.. ర ,.ము... ప .సం...వా నాం. మాతామహి మాతుః పితామహి మాతుః ప్రపితామహీనాం.. గోత్రీణాం. .తాయీనాం.. వసురుద్రాదిత్య రూపిణాం తదంతర్గత భా...ర...ము. ప్ర... సం ... వాసుదేవానాం....

ఆత్మపత్న్యాః
సుతస్య
భ్రాతుః
పితృవ్యస్య (పినతండ్రి పెదతండ్రి)
మాతులస్య (మేనమామ)
మాతులాన్యా (మేనమామభార్య)
దుహితుః (కూతురు)
భగిన్యాః (తోడబుట్టిన పడుచు)
దౌహిత్రస్య (దౌహిత్రుడు)
భాగినేయస్య (మేనల్లుడు)
పితృష్వసుః (మేనత్త-తండ్రియొక్క సోదరి)
మాతృష్వసుః (పినతల్లి-తల్లియొక్క సోదరి)
జామాతుః (అల్లుడు)
భావుకస్య (భార్యయొక్క సోదరుడు)
స్నుషాయాః (కోడలు)
శ్వశురస్య (మామగారు)
స్యాలకస్య (భార్యయొక్క సోదరుడు)
గురోః (గురువు)
సఖ్యాః (స్నేహితుడు)
ఉపాధ్యాయస్య (వడుగు చేసినవాడు)

వీరిలో తనకు నిత్య తర్పణములో వచ్చినవారు శావరెవరుందురో వారినందర్ని యీ వరుసను ఉచ్చరించి వారి గోత్ర నామములు వసురుద్రాదిత్య రూపములు భారతన్మఖ్యపాణాంతర్గత ప్ర.. సం... వా .. మూర్తులనున్ను, సంకీర్తన చేయవలెను.

(సవ్యం)

పురుకుత్సుసంజ్ఞిక విశ్వేషాం దేవానాంచ, కన్యా గతెసవితర్యాషాఢ్యాది పంచమాపరపక్ష ప్రయుక్త సత్కృన్మహాలయాఖ్యాన్న శ్రాద్ధం అన్నెనహవిషా సద్యైవ మద్యకరిష్యే।

ధర్మపిండదాన శ్లోకాః—

1. ఆబ్రహ్మణోయే పితృవంశజాతా మాతుస్తథా వంశభవామదియ్యాః। వంశద్వయెస్మిన్ మమ దాసభూతా భృత్యాస్తథైవా। శిత సేవకాశ్చ। మిత్రాణిసఖ్యః పశవశ్చవృక్షాస్స్పృష్టాశ్చ దృష్టాశ్చ కృతోపకారాః। జన్మాంతరేయే మమ సుగతాశ్చ తేభ్యః సదాపిండ మహందాదామి॥

2. పితృవంశెమృతాయెచ మాతృ వంశెతథైవచ, గురుశ్వ శురబంధునాం యెదాన్యెగతివర్జితాః తెషాముద్ధారణార్థాయ ఇమం పిండందదామ్యహం॥

3. ఉత్పన్నకులవంశ్యానాం గతిర్యేషాంనవిద్యతె, తేషాముద్ధారణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహం॥

4. ఉత్పన్నకుల వంశ్యానాంగతిర్యాషాంనవిద్యతె తాసాముద్ధారణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహం॥

5. యేబాంధవా ఒబాంధవా యె యేయేజన్మని బాంధవాః। తేషాముద్ధారణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహం॥

6. యాబాంధవాఒబాంధవాయా యాయాజన్మని బాంధవాః। తాసాముద్ధారణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహం॥

7. అగ్నినాథ్యగుపాతేన ఉద్బంధేన జలేనవా, దంష్ట్రిభిర్వశుభిర్వాపి శస్త్రైణగరళేనవా।చండాలాద్యైర్హ తాశ్చాన్యే అశౌచెశయనేమృతాః తేపాముద్ధరణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహం॥

8 అస్మత్కులెలుప్త పిండాః పుత్రదారవివర్జితాః తేషాముద్ధారణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహం॥

9. జ్ఞాతేభ్యః. అజ్ఞాతేభ్యః। విస్మృతేభ్యః తేభ్యః తాభ్యః ఇమం పిండం దదామ్యహం॥

—:o:—

మహాలయంలో అర్ఘ్యపాత్రలు, పిండములున్న వేసేక్రమం.

దక్షిణం

ధర్మపిండములు.

దుహితాది అన్యేషాం

తూర్పు	ధర్మ పిండములు	మాతుః ప్రపితామహ	మాతులాః సపత్ని పుత్రికాః	మాతుః ప్రపితామహీ	ప్రపితామహ	సుత-భ్రాతృ పితృవ్యాః తత్పత్న్యః	ప్రపితామహీ	ధర్మ పిండములు	పడమర
		మాతుః పితామహ		మాతుః పితామహీ	పితామహ		పితామహీ		
		మాతామహ		మాతామహీ	పితృ		మాతృ		
				ఆత్మపత్ని					

ధర్మ పిండములు

ఉత్తరం

ఒకి గోత్రం వారి పిండములకు మరియొక గోత్రం వారి పిండములు తగులకూడదు.